

SBÍRKA KÁZÁNÍ

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

II.

2021/2022

**SBÍRKA KÁZÁNÍ
PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ**

OBSAH

- 1. Nezabiješ (Anna Peltanová)** 9
klíčová slova: milosrdenství, přikázání, hřích
- 2. Počátek znamení (Filip Ženatý)** 13
klíčová slova: zázrak, blízkost, znamení
- 3. Vůně pečených ryb (Elen Plzáková)** 19
klíčová slova: oběť, přijetí, milosrdenství
- 4. Úroda lásky a pokoje (František Plecháček)** 25
klíčová slova: láska, milost, spása
- 5. Je Bůh mrtev, nebo žije? (Jan Hrudka)** 31
klíčová slova: následování, opuštění, pokora
- 6. Kdo doufají v Hospodina (Jana Potočková)** 37
klíčová slova: následování, zvěst, spása
- 7. Modlitba pohanské ženy (Elen Plzáková)** 43
klíčová slova: utrpení, milosrdenství, důvěra
- 8. Přijď království tvé (Jan Keller)** 49
klíčová slova: spása, radost, zvěst
- 9. Bůh přemáhá strach (Ladislav Havelka)** 55
klíčová slova: záchrana, láska, strach
- 10. Snášejte se navzájem (Naděje Čejková)** 61
klíčová slova: milosrdenství, odpuštění, láska
- 11. Hospodin za nás dokoná (Lukáš Klíma)** 67
klíčová slova: následování, spása, zvěst
- 12. Co je člověk? (Ondřej Ruml)** 73
klíčová slova: hřích, stvoření, odpuštění

13. O paní Putifarce (<i>Tomáš Potoček</i>)	79
klíčová slova: požehnání, spravedlnost, pokora	
14. Co se stalo při rozsévání (<i>Tomáš Trusina</i>)	85
klíčová slova: následování, zvěst, spása	
15. Jako zrnko hořčičné (<i>Vojen Syrovátka</i>)	91
klíčová slova: požehnání, naděje, milost	

NEZABIJEŠ

PÍSEŇ: EZ 429 *Ve tvém jménu, Pane náš*

VSTUPNÍ SLOVO

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Milí bratři, milé sestry, přátelé v Kristu, vítám vás na dnešních bohoslužbách.

INTROIT: Ž 141,1-5

Hospodine, k tobě volám, pospěš ke mně, dopřej sluchu mému hlasu, když tě volám! Jako kadidlo ať míří má modlitba k tobě, pozdvižení mých rukou jak večerní oběť. Hospodine, postav stráž k mým ústům, přede dveře mých rtů hlídku, nedej, aby se mé srdce přiklonilo ke zlu, ať se nedopustím svévolnosti s muži, kteří pášou ničemnosti; jejich vlídnosti okoušet nechci. Spravedlivý ať mě třeba bije, pokládám to za milosrdenství, ať mě trestá, je to pro mou hlavu olej, má hlava to neodmítne, v jejich neštěstí se za ně ještě budu modlit.

PÍSEŇ: EZ 161 *Tebe, Bože, chválíme*

MODLITBA

Dobrý Bože,

děkujeme ti za dnešní ráno.

Děkujeme ti za práci, která je před námi.

Naše konání dává našemu životu smysl, děkujeme ti za něj.

Děkujeme ti za všechny lidi, rodinu, přátele a nepřátele, kteří nás učí toleranci a trpělivosti.

Děkujeme ti za čas, který s tebou smíme trávit.

Amen.

ČTENÍ PÍSMAT SVATÉHO: Mt 5,21-26

PÍSEŇ: EZ 440 *Ozvi se, Pane můj*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Ex 20,13.

Na první dobrou by se mohlo zdát, že dnes nebudeme mít o čem mluvit. Příkázání „*Nezabiješ*“ je srozumitelné a obecně přijímané. Každý prostě ví, že vraždit se nemá. Jenže když se nad tímto příkázáním zamyslíme, vyvstanou nám různé otázky, nejasnosti a rozpory. Tak třeba, zda je opravdu toto příkázání srozumitelné. Bylo vždy chápáno stejně? Ve Starém zákoně, v Novém zákoně, za reformace? Anebo – patří vražda k životu? Je to možné, nebo nemožné? A co mezní situace jako potrat, eutanazie, sebevražda? Otázek, které nad tímto příkázáním vyvstanou, je jistě mnoho, já se chci zabývat těmi, které jsem právě zmínila. Vezměme je tedy pěkně popořádku.

Otázka první: Měnil se význam příkázání „*Nezabiješ*“ a jak? Hebrejské slovo, které na tomto místě stojí, *rasach*, je relativně vzácné, tento výraz znamená zabití ve smyslu vraždy jako akt osobní msty, protispolečenské jednání. Příkázání se nestaví proti trestu smrti ani proti válce.

To, čemu příkázání brání, je, aby se člověk stal vrahem. Chrání lidský život proti svévolnému vyhlazení. Ve Starém zákoně platilo pravidlo: Oko za oko, zub za zub, vražda za vraždu. Může nám to dnes připadat barbarské, ale v tehdejší době a společnosti to byl vrchol spravedlnosti. Toto pravidlo totiž bránilo krevní mstě. Za jedno oko jedno oko, a ne obě oči. Tím způsobem totiž bylo vyvražděno nemálo pohanských vesnic, když za jednoho člověka zemřeli dva lidé, za dva lidi tři, za tři lidi čtyři a za chvíli vlastně nikdo nevěděl, kdo si začal.

Již starozákonní Hospodin pravidlo „vražda za vraždu“ však zmírňuje, když dává Kainovi znamení, aby ho nikdo nemohl zabít. V Novém zákoně se příkázání „*Nezabiješ*“ radikalizuje, jak jsme to slyšeli v prvním čtení: „*Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: Nezabiješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu. Já však vám pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu.*“

A k příkázání „*Nezabiješ*“ patří i další Ježíšova slova, která jsem nezmínila. Ježíš se kriticky vypořádává s tradicí otců, upravuje ji, není to nesmyslná ani zbytečná

radikalizace. Ježíš nevytváří pravidla pro pravidla, ale snaží se dostat ke kořenům vraždy, k nenávisti.

Nestačí vraždě zabránit, je potřeba jí předcházet. Prevencí proti vraždě je ochota usmířit se s nepřitelem. Proti přikázání „*Nezabiješ*“ stojí láska k bližnímu.

Reformátoři na Ježíše v mnohém navázali, posuďte sami. Luther ve svém „katechismu“ píše: „Jestliže necháš nahého odejít a mohl bys jej obléci, pak jsi jej nechal zmrznout. Jestliže vidíš někoho trpět hladem a nenakrmíš jej, pak ho necháváš umřít hladem. Jestliže vidíš někoho odsouzeného k smrti nebo ve stejné nouzi a nezachráníš ho, ačkoli k tomu znáš cestu a prostředky, pak jsi jej zabil. Neboť jsi mu odepřel lásku a oloupil jsi ho o dobrodiní, jímž by zůstal naživu.“

A Kalvín se k přikázání „*Nezabiješ*“ vyjadřuje takto: „Máme věrně činit všecko, co je v naší moci, abychom chránili život svého bližního, všecko vynaložit k tomu, abychom mu dopomohli k blahu a odvrátili od něho škodu.“

Naší druhou otázkou je, jestli vražda patří k životu, jestli je to možnost. Významný německý teolog Karl Barth na toto téma říká, že vražda je nemožnou možností. K vraždě by nemělo dojít, protože vrah se vědomě či nevědomě činí pánem nad životem někoho jiného. Přivlastňuje si roli, která náleží jen Bohu. A přece i tato nemožná možnost patří k našemu životu.

Poslední otázkou bylo, jak se dívat na mezní situace, na potrat, eutanazii, sebevraždu. Vždyť v těchto situacích se také někdo učinil pánem nad životem. Člověk má občas tendenci vidět věci černobíle, rozhodnout, co je dobré, a co špatné. A tak i z křesťanských kruhů občas zaznívají tvrdé soudy. Ale myslíte si, že jsou potrat, eutanazie či sebevražda něčí rozmar nebo libovůle? Já si to nemyslím, myslím si, že je to reakce na nepřekonatelné zoufalství. Zoufalství ženy, která neví, jak by uživila své nenarozené dítě. Zoufalství rodiny, která vidí umírat svého blízkého, vidí jeho bolest a nemůže mu nijak pomoci. Zoufalství člověka, který neví, co dál.

Myslím si, že nemáme právo tyto lidi a jejich jednání soudit. Náš úkol je jinde, můžeme je podpírat. Pomáhat jim v jejich zoufalství.

Soud nenáleží nám, ale Hospodinu, který je milosrdný, nejvýše milostivý. A proto mohu věřit, že se v nebi setká Kain s Ábelem nebo Jidáš s Ježíšem. Amen.

PÍSEŇ: EZ 209 *Ó, slunce spravednosti*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože náš, děsí nás bolest a násilí, nerozumíme tomu, že je někdo schopen zabít.

Ale také nás to fascinuje; když čteme nebo sledujeme příběh, v kterém někdo zemře, býváme uchvázeni.

Pomáhej nám proti fascinaci zlem bojovat, nalézat dobro, vyhýbat se hněvu, milovat bližní.

Víme, že jsou na světě lidé, kteří si zoufají. Pomož nám pochopit jejich zoufalství, být jim oporou.

Voláme k tobě: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ř 12,10–19

POŽEHNÁNÍ

Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

PÍSEŇ: EZ 489 *Tvé požehnání, dobrý Otče*

POČÁTEK ZNAMENÍ

POZDRAV

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

INTROIT: Ž 128,1-2

Blaze každému, kdo se bojí Hospodina, kdo chodí po jeho cestách! Co rukama vytěžíš, budeš i jíst. Blaze tobě, bude s tebou dobře.

PÍSEŇ: NEZ 289 *Tebe, Bože, chválíme*

MODLITBA

Svatý Bože, tvoříš novou radost, když jsme smutní, přinášíš pokoj, když jsme naštvaní, a dáváš vzpruhu, když jsme unavení. Děkujeme ti.

Přišel jsi k nám na zemi, abychom my nemuseli za tebou šplhat do nebes. Přišel jsi, abys byl s námi. Buď s námi prosím dnes.

Sešli nám svého Ducha a uč nás, kudy mají vést naše cesty. Posilni nás, abychom se mohli radovat ze společné cesty s tebou.

Spoj nás prosím se všemi křesťany různých církví a společenství, kteří se dnes po celém světě i v tomto městě ve tvém jménu scházejí.

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: J 2,1-11

PÍSEŇ: NEZ 240 *Když Ježíš šel přes tu judskou zem*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán ve druhé kapitole Janova evangelia, 11. verš.

Milí přátelé, milé sestry a milí bratři, tak učinil Ježíš počátek svých znamení. A pak jich ještě učinil celou řadu. Janovo evangelium je jich plné. Co je to znamení? My známe znamení třeba ze železničním přejezdu. Světla blikají, vlak tu ještě není, je za zatáčkou, ale blízko. Máme signál, že se blíží a že s ním máme počítat.

Ježíš činil znamení, abychom zakusili radost od Pána Boha. A také proto, aby se postupně odkrývalo, jakou roli v tom hraje právě on. Totiž že právě on je Boží Syn, že právě v něm přichází radost a že v něm je Bůh člověku nablízku.

První takové znamení, takový signál, se podle Janova evangelia odehrál na svatbě v městečku Kána v Galileji.

Jenže – co se stalo na té svatbě? Jaké tam kdo vlastně viděl znamení? Byli tam Ježíšova matka, služebníci, kteří nalévali vodu, správce hostiny, ženich, učedníci... Co vlastně kdo viděl, co kdo zažil? Viděl někdo z nich, jak se voda stala vínem? Ne, nikdo z přítomných neviděl, jak se to stalo. O tom by bývaly mohly něco povědět jen ty kamenné nádoby, kdyby mohly mluvit.

Avšak každý přece něco zažil a okusil a zúčastnil se něčeho, co dal do pohybu Ježíš. A pak o tom jeden pověděl druhému. A ten pověděl dalšímu. Zkušenost a svědectví. A tak viděli znamení. Možná každý trochu jinak a po svém. A možná i my můžeme rozpoznat taková znamení ve svém životě. Každý jinak. Ale přece v něčem podobně.

Tak se nyní podívejme na jednotlivé aktéry příběhu. Co kdo zažil, co kdo viděl za znamení?

Nejprve Ježíšova matka. Ta viděla především, že se blíží průšvih. Už nemají víno. Taková svatba tehdy trvala i celý týden a nedostatek vína znamenal velkou ostudu. Nejde sice o život, pravda, z nedostatku vína ještě nikdo nikdy neumřel, ale jde o zkaženou svatbu, zkaženou radost. V srdci i ve vzpomínkách zanechá trpkou pachuč. Jo, to byla ta svatba, jak došlo víno, že jo. Ostuda a smutno ještě dlouho poté. Prázdny, vypité demižony jsou jako prázdné, vyčerpané srdce bez radosti.

A Ježíšova matka to viděla. Nespustila poprask, ale vyhledala pomoc. Známe takové moudré lidi, kteří zařídí pomoc, když vidí, že se blíží průšvih. Nedají na sobě nic znát, ale potichu se pokusí pomoci, jak to zrovna nejlépe dokážou.

A tak šla za Ježíšem. Tušila, že je v jeho moci něco s tím udělat. I tak se dá pomoci, přimluvit se na správném místě.

Ježíš ji však příkře odmítl. Co to ode mne žádáš? Ještě nepřišla má hodina. Ježíš je teprve na začátku své cesty, nemůže tady dělat zázraky na požádání. Marie si však nenechala nabourat své tušení. A udělala něco velmi důležitého, řekla o tom dalším lidem. Prikázala služebnictvu, aby dbali na to, co jim Ježíš řekne. Co tedy viděla Ježíšova matka za znamení? Viděla průšvih. Ale tušila, že Ježíš může pomoci. A tak pověděla služebnictvu, o co jde.

Jak asi museli koukat, když jim Ježíš nařídil udělat něco tak podivného jako naplnit vodou nádoby na rituální očišťování. Víno dochází, průšvih jako hrom, a místo zásobování mají kamsi nosit vodu? Ale poslechli a už tahají těžké džbery s vodou do kamenných nádob na očišťování a plní je až po okraj.

Ježíš pak služebníkům řekl, ať donesou ochutnat správci hostiny. Když ochutnal skvělé víno, byl překvapen. Nevěděl, odkud to víno je. Ale věděli to právě služebníci. Po matce jsou to teď oni, kdo mluví a svědčí o tom, co se událo. Zkušenost a svědectví. Něco přijatého a něco vlastního.

Správci se rozlil úsměv na tváři. A oni viděli, že to málo, co udělali, zachránilo díky Ježíšovi celou svatbu.

S obyčejnými věcmi, které máme po ruce, které jsou doma, lze zachránit radost druhým. I to málo, co můžeme jako lidé pro druhé udělat, se může s Boží pomocí proměnit ve velké požehnání. Může vypadat úplně nesmyslně dělat něco pro druhé, když z toho nekouká okamžitý užitek. Jenže když se k tomu přihlásí Ježíš, udělá z drobné snahy velikou radost. A pak jsme překvapeni, jak je to dobré. Co tedy viděli služebníci za znamení? Viděli zdánlivě nesmyslnou námahu, která díky Ježíšovi zachránila celou svatbu. Radost mohla pokračovat dál.

Nyní se podívejme, co viděl správce hostiny. Přinesli mu ochutnat víno a správce byl překvapen, jak je dobré. Nevěděl však, odkud to víno je. Služebníci to věděli a dosvědčili, odkud pochází. Zase je tu nějaká zkušenost a nějaké svědectví. Něco prožitého a nějaký komentář k tomu. Že by takto vznikalo znamení, které ukazuje mimo nás, k pánu Bohu? Správce okusil novou chuť a byl překvapen, v jakém pořadí se víno podává. Hned to také řekl ženichovi. Vždycky se podává nejprve dobré víno a teprve, když se hosté napijí a

přiopijí, víno horší. Ty jsi však uchoval dobré víno až pro tuto chvíli (podle v. 10).

Z vlastní zkušenosti víme, že když jdeme nahoru do kopce, budeme muset jít zase dolů z kopce. Víme, že po každé oslavě či svatbě každá radost jednou skončí a zase přijde všední provoz. A neznám to i ze svého života? Nečeká mě už jen kopec dolů? Už nic dobrého, jen druhá jakost?

Ale také máme nějakou životní zkušenost a nějaké svědectví. A můžeme začít vidět jako ten správce hostiny. A jsem najednou překvapeni, že to je dobré, že ještě objevím dobré chutě, že ještě do mého domova, do mého života radost může přijít.

Radost nemusí skončit zklamáním nebo kocovinou; když se k ní přidá Pán Bůh, může pokračovat ještě větší radostí. Jako jsme to zpívali v té písničce: „V žití tvém přibývá dalších let, nečekej nejhorší naposled...“

Co tedy viděl ten správce hostiny za znamení? Zakusil, že dobré víno od Ježíše přichází i v pozdním čase. A dosvědčil, že radost neskončí pokleslou zábavou druhé jakosti, ale že bude pokračovat ještě větší radostí.

Pak tam byl ještě ženich. Obvykle bývá na svatbách spolu s nevěstou nejdůležitější postavou. V našem vyprávění však jako moc důležitá postava nevystupuje. Správce hostiny k němu mluví a zvěstuje mu svou verzi událostí.

A ženich? Nejspíše vůbec netušil, jaké drama se odehrává v zákulisí. Svatební rej byl v plném proudu, lidé se baví, jedí a pijí, a že vína, které došlo, je už zase dostatek, a je ještě lepší, jde zřejmě úplně mimo něj.

Co tedy ženich viděl za znamení? Viděl, že se nic neděje, že vše je tak, jak být má. Všechno klape a v zákulisí se někdo dobře stará. Viděl, že radost naplnila celý dům a trvá dál. Musela to být krásná svatba.

A nakonec tam byli ještě učedníci. Ti sice v příběhu přímo nevystupují, ale na konci je řečeno: „A jeho učedníci v něho uvěřili.“ (v. 11) Všechno to viděli, vnímali a snad i nakonec dohlédli dál a hlouběji než ostatní.

Učedníci viděli všechno, co se kolem dělo, z odstupu. Nebyli přímí účastníci. Avšak i pro ně se dané události staly znamením, že Pán Bůh je nablízku. A že je nablízku právě v tom zvláštním člověku Ježíši, který třetího dne vstane a vzkřísí radost pro všechny.

Amen.

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,
prosíme tě, dávej se nám poznat – v radosti.

Amen.

PÍSEŇ: NEZ 344 *Věříme, vládne Hospodin*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,
prosíme tě za ty, kteří klesají pod tíhou života.

Prosíme za ty, kteří zápasí s vlastní těžkou nemocí, starají se o nemocné a docházejí jim síly. Za ty, kteří hledají pomoc v těžkostech na špatném místě: ve špatné společnosti, v závislostech na alkoholu, drogách, internetu, ve scestných náboženských představách.

Prosíme za ty, kteří pomáhají druhým. Dej jim moudrost, sílu, správný směr.

Nauč nás vidět břemena, která druzí vláčejí, a hledat cesty, jak jim pomoci.

Ukaž nám, prosíme, kdy máme pomoc nabídnout, a kdy a u koho ji hledat pro sebe.

Nauč nás také pomoc od druhých bez zbytečných řečí přijímat tak, jak nám ji nabízejí a jak ji umějí poskytnout. Pomoz nám, abychom rozpoznali, kdy je dobře požadovanou pomoc odmítnout.

Nauč nás obětovat čas, síly, přemýšlení a peníze těm, kteří to potřebují. Nauč nás hledat sílu u tebe a v tvé moci a k tobě také odkazovat druhé.

Prosíme, naplň nás radostí, aby lidé kolem poznali, že nést jho s tebou přináší pokoj a úlevu – nám i lidem kolem nás.

V tichosti ti předkládáme ty, na které myslíme ve svých srdcích.

Společně voláme, jak jsi nás, Pane Ježíši Kriste, naučil:

Otče náš...

PÍSEŇ: NEZ 749 *Tvá, Pane Kriste, věc to jest*

POSLÁNÍ: J 20,30-31

POŽEHNÁNÍ: Nu 6,24-26

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv.

Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

PÍSEŇ: NEZ 302 *Mocný Bože, při Kristovu*

VŮNĚ PEČENÝCH RYB

PÍSEŇ: NEZ 533 *Bůh náš všemohoucí* (1. sloka)

INTROIT: Ž 66,1-2

PÍSEŇ: NEZ 625 *Ó, slunce spravednosti*

MODLITBA

Pane Bože,

věříme v přítomnost tvého Ducha a s vděčností za to, že víru ve tvoji přítomnost můžeme mít, ti vzdáváme chválu. Věříme i ve tvé odpuštění, a přitom děkujeme za oběť Kristovu za nás, za tento svět. Pro Pána Krista věříme, že všechno, čím na tomto světě žijeme, se může stát dobrým a krásným. Proto s důvěrou předkládáme to, na co myslíme, co jsme dělali, co jsme si přáli, o co se snažíme, a věříme ve tvé požehnání, věříme, že nám ukážeš, co nemá smysl, a co je naopak důležité. Prosíme v časech těžkých o tvoji podporu a povzbuzení. Chvála tobě.

Amen.

ČTENÍ PÍSMAT SVATÝCH: Mk 14,3-9

PÍSEŇ: NEZ 326 *Ježíš hříšné přijímá*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Janově evangeliu, v 21. kapitole, verše 1-13.

Milí bratři a milé sestry, při rozhovorech v minulém týdnu jsem se dověděla, že když je člověk ve velikém trápení, po biblicku v sevření, necítí vůně. A prosím, rozhodně to nemá co dělat s nákazou covidem. Ale právě to, že člověk ve velkém trápení necítí vůně, přeneseně tomu rozumím tak, že není schopen vnímat krásu, bylo důvodem, proč jsem vybrala tyto dva často opakované příběhy, kde to voní.

Mohla jsem sice přidat i prázdný Ježíšův hrob podle Jana, kde se stalo pomazání mimořádným množstvím balzamovacích látek, takže ta plátina, která v hrobě zbyla, musela také velmi intenzivně vonět. Jenomže této vůně, té pohřební, se trochu obávám, možná byla na hranici toho, co je příjemné, a co ne. Na co taky zůstat v hrobě, není k tomu žádný důvod, to se ostatně týká celých Velikonoc.

Takže raději k těm dvěma příběhům, kde je příjemnost vůně nezpochybnitelná. Ten první příběh byl se vzácnou voňavkou. Na něm se nejlépe dokumentuje, jak je zbytečné, když něco voní. A doufám, že každý jeden z vás by teď chtěl protestovat proti tomu, co jsem právě řekla: Když něco voní, je to zbytečné, neúčelné, navíc. Protože přesně tak argumentovali učedníci Ježíšovi, nemohouce pochopit, že jejich Mistr a Pán připustil, aby drahý parfém nebyl využit prakticky. Mimochodem, napadlo vás někdy, jak dlouho potom Ježíš ještě voněl?

Po setkání v Betanii, kde se ten voňavý čin stal, následuje Jidášova zrada a pak poslední večeře; možná i na ni přinesl s sebou kus vůně toho nardového parfému. A dost možná, že Ježíš ještě voněl v zahradě Getsemanské, však ten drahý parfém musel mít nějakou výdrž, a při výslechu u velekněze taky ještě trochu, ale pak už ne, když ho začali mlátit a plivat na něj, ta vůně laskavého činu vyprchala. Nestačila.

Právě jsem vyjmenovala sled událostí, které následovaly po pomazání v Betanii, po tom pošetilém činu jakési ženy, jejíž jméno nezachovalo ani jedno z evangelií, tedy kromě Jana, který tento čin přisuzuje Marii, sestře Marty a Lazara. Neměli bychom přehlédnout, že v Markově verzi vyprávění po tom ihned přijde zrada Jidášova. V obou případech jde o nějaké peněžní vyčíslení. Tržní cena vzácného parfému byla, jak jsme slyšeli, asi 300 denárů. Cena, která se traduje jako ta, již dostal Jidáš za celého Ježíše, byla 30 stříbrných. I když se to nedá přesně přepočítat, je z uvedených částek jasné, že ta neznámá žena, jejíž čin si připomínáme, utratila za Ježíše mnohem víc, než získal Jidáš za zradu. Nelze z toho vyvodit, že skutek lásky je hodnotnější než skutek zrady? Ale copak se dá tohle poměřit výší částky?

Jan v tomto příběhu dodává větu „*Dům se naplnil vůní té masti*“. Ráda bych to připomněla a podržela tradiční výklad, že ten dům je svět a v té chvíli byl naplněn vůní krásy, milosrdenství a laskavosti. Asi litujeme, že to nejde opakovat, při tom smradu z bojiště,

který nám sem táhne. Ale co když to opakovat jde? Co když každý skutek krásný, milosrdný a laskavý nese s sebou vždycky vůni, která umí přerazit všechny smrady světa? A když říkám přerazit, tak to myslím tak, že nejen zakrýt, ale opravdu přerazit. Možná zalitujete, že je to jen trochu, jen na chvíli, že vůně je pomíjivá, chvíli trvá a vyvane. Možná zalitujeme. Ledaže by to byla výzva zavonět svět znovu a znovu.

Od vůně parfému pojďme k vůni pečené ryby. Ty dvě vůně se zdají neslučitelné, ale asi se shodneme, že vůně pečené ryby je velmi příjemná. Kromě toho je tu ještě ten fakt, že v našem příběhu ryby peče sám Pán Ježíš. Nejenže po svém vzkříšení významně často jí, ale ještě navíc vaří. To je pozoruhodný detail. Nevím, jestli jsem se vám svěrovala se svou životní zkouškou, když mě mé vlastní dítě zpodobnilo v jakémsi školním výtvarném úkolu jako kuchyňský sporák. Vůbec mě to nepotěšilo, ale jen do doby, než mi někdo vysvětlil, že v kuchyni je zdroj jídla, tedy života, a ten, kdo vaří, je vlastně dárce života, nebo alespoň podpory života. A tohle, tuto moudrost, která mi musela být sdělena, si vezměte jako výchozí bod k pochopení toho, co znamená, že Ježíš peče ryby.

Rovnou bych vám všem přidělila roli učedníků, dělala jsem to vždycky při kázání na tento text, ale letos je to jaksí ještě více zřetelné. Učedníci nemají nic k jídlu. Nemají z čeho podporovat život. Jsou na suchu, na dně. Na huntě. Není odkud brát. Nula od nuly pošla. Vzkříšený Ježíš, kterého ani nepoznali, jim nejdřív poradí, jak na to, aby vůbec něco ulovili, tedy aby získali zdroj obživy a posílnění. A stejně už tam rybu a chléb měl předtím, snad i kdyby se jim ani na jeho radu nepovedlo nic ulovit, i tak by pro ně něco měl. Pak jim to uvaří a rozdává. Bratři kraličtí dodávají: „*Tím pak ukázal, že my z štědrých jeho rukou všechny dary i tělesné bere a jich s díků činěním užívati máme.*“ Nemyslím, že by bylo někde výrazněji vyjádřeno potvrzení toho, že Bohu o nás jde. Když nemáme sílu. Když není odkud brát. Když je život ohrožen. Když vyhlídky jsou zcela mizerné. A tehdy se znovu děje ten zázrak – důvěra povstává nově z nicoty. Dokážeme to vysvětlit stejně málo jako existenci světa. Tato moc, povolávající k životu z nicoty a oživující mrtvé, není nikde zřetelnější než v této odvaze k životu. Zde Boží stvořitelkou moc prožíváme bezprostředně. Chápeme, co znamená stvoření z ničeho. Poselství Velikonoc zní: Do našeho života vstoupila moc, která tvoří z ničeho. Je silnější než nicota.

Chtěla bych, aby vám právě toto vůně pečených ryb připomínala. Když jsme byli na huntě, přišel Ježíš a něco pro nás měl, i když jsme, aspoň ze začátku, nepoznali, že je to on. Měl

pro nás obnovu života. Nikoli však obnovu života obecně, ale každého jednotlivého. Ostatně v teoretických rozpravách o vůních a lidském mozku se praví, že si vůně pamatujeme snad ještě lépe než to, co vnímáme očima. Kdyby všechny ostatní symboly, kterými jsou vybavena setkání se vzkříšeným Ježíšem, byly nesrozumitelné, myslím, že tento zůstane – jako potvrzení Božího úmyslu podporovat život každého z nás. Vůně pečené ryby.

A vůně je podle biblického vyjadřování také to, co vnímá i Bůh. SZ používá výraz „libá vůně“ pro oběť nebo pro to, co si z ní Bůh vezme. Jako by byla vůně komunikačním prostředkem mezi Bohem a člověkem. Opět připomínám náhled učedníků v prvním voňavém příběhu – vůně se jim zdála málo praktická. Ale nám je to asi přece jen příliš vzdálené, neboť obětní praxe je cosi, co zůstalo v dávnověku, je to jaksi příliš náboženské. Ale co kdybychom si to řekli tak, že každý dobrý čin před Bohem voní? Znovu se vracím k těm skutkům krásným, milosrdným a laskavým. Nebo ke slovům krásným, milosrdným a laskavým. To by mohla být krásná vůně, ze které má potěšení i Bůh Hospodin.

A naopak, ta druhá vůně, vůně pečených ryb, tedy vůně dobrého jídla, je tady dnes za podporu, kterou dostáváme. Za sílu, kterou dostáváme, když už naše síly došly. Jedna vůně jde nahoru k Bohu, druhá vůně jde dolů k nám a ty dvě vůně se vůbec neruší, jak jsem mylně řekla výše. Naopak – naplňují svět smyslem.

Přeji vám, abyste dostali něco navíc, něco krásného, něco, co lze přirovnat ke krásné vůni. Aby vám zavonělo něco, co vám dá víc sil. Přeji nám všem, aby náš svět naplnily vůně, které potěší nás i Hospodina. Přeji nám, aby všechny smrady světa byly přeraženy libou vůní. Aby se náš svět stal voňavým místem a všichni, kteří nedokážou vůně cítit, aby je zase ucítili. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 560 *Vítězi k poctě zpívejme*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

tebe, dárce naděje, prosíme za ty, kteří ztrácejí odvahu k životu.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Tebe, dárce milosti, prosíme za ty, které trápí vina.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Tebe, spravedlivého, prosíme o spravedlnost do tohoto nespravedlivého světa.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Tebe, dárce pokoje, prosíme o pokoj pro naši zemi, o pokoj pro Evropu, pro svět.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Tebe, který jsi uměl být vždycky laskavý, prosíme, uč nás laskavosti.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Tebe, který tvoříš všechno nové, prosíme za ty, kteří začínají od nuly, kteří museli utéct ze svých domovů.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Předkládáme ti ty, které máme na srdci, každý za sebe.

Voláme: *Pane, smiluj se.*

Otče náš...

POSLÁNÍ: Ef 5,2

POŽEHNÁNÍ

Ať vás milující Bůh obdaruje hvězdou pro hodiny tmy, krásou jako znamením jeho přítomnosti, ať vás obdaruje dobrými myšlenkami a pokojem. Ať vás obdaruje oživujícími a motivujícími překvapeními i dostatkem odpočinku. Požehnání našeho mateřského otce ať zůstává s vámi skrze Krista, našeho bratra, a posiluje vás skrze moc Ducha svatého.

PÍSEŇ: NEZ 426 *Ať chrání nás Bůh*

ÚRODA LÁSKY A POKOJE

INTROIT: Ž 30,5-6

POZDRAV

Pokoj vám i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista! Amen.

PÍSEŇ: EZ 67 *Ó Pane, smiluj se nad námi*

MODLITBA

Hospodine, náš milostivý nebeský Otče,
děkujeme, že můžeme i při všech starostech a rozdělané práci také přibrzdit a
zůstat chvíli stát.

Děkujeme, že smíme ve svých dnech objevovat a nacházet tolik dobrých věcí.
Dáváš nezaměnitelnou chuť a barvu i zdánlivě všedním okamžikům.

Děkujeme za naději na úlevu a odpočínutí.

Děkujeme za svobodu v Kristu Ježíši, za dar, který jsme si ničím nezasloužili, a
přece z něj smíme žít. Někdy se však volní necítíme. Jen ty sám víš, co všechno
na nás doléhá. Někdy ani svým bližním nedopřáváme dost svobody. Snažíme se,
aby všechno běželo po našem, jdeme si za svým a neohlížíme se na tebe ani na
své bližní. Prosíme tě, odpusť nám! Přijmi nás a obdaruj svým Duchem!

Prosíme o tvé slovo, které pozvedá utmáčené a smutné zalévá světlem naděje.
Prosíme, buď nám blízko, abychom mohli odolat klamu a mámení a zůstávali
vstřícní a laskaví, svobodní v tvé lásce.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Mt 5,3-6

PÍSEŇ: EZ 420 *Slunce pravdy, milosti*

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání je Ž 126.

Milé sestry, milí bratři, schválně – kdy jste si naposledy připadali jako ve snu a říkali si:

„Tohle snad není možné!“ Žalmista tu nemluví o stavu blaženosti, navozeném užitím omamných látek, ale o náhlém úžasu, který v člověku probudila nějaká nečekaná, šokující událost, o pocitu, který se dá vyjádřit slovy: „To se mi snad jenom zdá!“

Vybavily se mi nad slovy Písma různé vzpomínky. Jako první ale událost časově nejvzdálenější, den, kdy si mě, tehdy osmiletého, vezli po třech měsících z hradecké nemocnice. Malému klukovi se zdály ty tři měsíce dlouhé jak tři roky, bylo to prostě k nepřečkání. Po náročné operaci srdce mě původně ještě nechtěli pustit domů, ale naštěstí přišly Vánoce, a během nich si v nemocnici nechávali opravdu jen ty nejvážnější případy. Pamatuji se, jak jsem seděl stranou a pan doktor mluvil s mými rodiči, připadalo mi, že to trvá už několik hodin. Ale pak přece jen domluvil, rozloučil se s námi, a my jsme konečně vyšli ven z budovy. Nastoupili jsme do našeho autíčka a vyrazili. Pomalu jsme vyjeli ze stínu vysokých domů, před námi se rozprostřela širá krajina polí a ve mně se to čerstvě zašité srdce chvělo úžasem a radostí a v hlavě mi znělo: „To snad není pravda, já se vracím domů! Jedeme domů!“

Ti vysvobození, o nichž zpívá žalmista, se také vraceli domů – z babylónského zajetí. Většinou už asi moc nedoufali, nečekali, že by se do země otců ještě někdy mohli vrátit. Jednu mocnou říši sice vystřídala druhá, ale znáte to – režimy a potentáti se mění, ale pro našince z toho většinou nic zásadního, natož nadějného, stejně nekouká.

A přece! Přihodilo se něco, s čím už nikdo nepočítal a na co nikdo nebyl připraven. Do bídy, žalu a zoufalství, do skleslosti a pochybností svého lidu opět promluvil Hospodin! Ti, kteří si až dosud připadali ve svém vyhnanství ztraceni a opuštěni, tak trochu jako ve vězení, byli náhle volní, směli vyjít ven ze stínu strachu a beznaděje. A protože něco takového nečekali, není divu, že si připadali jako ve snu!

Nedá mi to, abych nevzpomněl na rok 1989. Náš národ a s ním i církve vstoupily do svobody, náhle se v ní mohly učit žít. Kolik lidí, kromě hrstky disidentů a dalších odvážlivců, tehdy čekalo, že se režim, který zpupně vyhlašoval svou věčnost, zhroutí? Ale Hospodin skutečně dokáže velké, nevídané věci! A nemluvíím pochopitelně jen o nějakých změnách na politické scéně.

Hospodin je stále schopen úděl svého lidu změnit. On má moc změnit úděl své církve, i těch malých společenství, v nichž se dnes šíří chmurné myšlenky a tísnivé obavy, jak to

do budoucna zvládnou. Může zvrátit situaci a probudit nový život tam, kde všechny propočty a křivky grafů věští blízký konec.

Tím vůbec nechci říct, že by se snad měly přibrzdit nutné organizační změny, slučování sborů atd. Ani nemyslím, že bychom měli nějak zásadně polevit v úsilí opravit a vylepšit, co se dá, aby to mohlo sloužit, dá-li Pán, ještě dlouhá léta. Protože věřím, že ty naše zrekonstruované budovy a zahrady i do budoucna dobře poslouží – a že bude komu sloužit. Jen je třeba přitom stále pamatovat, že to zásadní, obnova a vysvobození, zůstává v rukou našeho Boha. Jemu je třeba ty naše sbory a sborečky, ale i jejich široké okolí svěřovat ve vytrvalých modlitbách a prosit o jeho slovo, které má moc změnit i náš úděl, proměnit obavy v novou odvahu a skleslost v nadějně očekávání.

Změna, o níž tu mluví žalmista, ty veliké věci, které Hospodin učinil svému lidu, to je skutečně zásadní zvrát, obrat o 180 stupňů, žádné polovičaté šolichání! Šlo o věc tak velikou a slavnou, že se o ní dozvěděly okolní národy. Ale zkusme si teď položit otázku: Jak se o tom vlastně dozvěděly? A zkusme tu naši otázku ještě maličko aktualizovat: Jak se dnes lidé kolem nás dozvědí o Bohu, který pořád činí veliké podivuhodné věci?

Tady nás možná jako první napadne nějaká společensky prospěšná a oceňovaná činnost, pomoc někomu, kdo se ocitl ve zdravotních či jiných problémech nebo třeba nabídka nějaké smysluplné činnosti pro děti, aby netrávily příliš mnoho času u počítače. Prostě něco z toho, co od nás společnost asi v podstatě očekává. Jenže v žalmu se mluví spíš o věcech naprosto nečekaných! Co tam vlastně Boží lid dělá? Nejdřív žasne, pak se raduje a jásá. A potom naléhavě prosí. A tím vším, na to nesmíme zapomenout, vyznává Hospodina jako svého zachránce. Tohle všechno ale přece patří, nebo by aspoň mělo patřit – k bohoslužbám!

Bohoslužebná shromáždění nejsou pouze nějaká naše libůstka, soukromé „kultění“, je to veřejná záležitost. Možná pořád nedoceňujeme jejich význam pro svět kolem nás. Ten nespočívá pouze v modlitbách, v nichž se přimlouváme i za svět, nebo ve sbírkách, jejichž výtěžek jde na dobročinné účely. Záleží taky na našich písních, v nichž vyjadřujeme radost z Boží spásy. Záleží na slovech Písma, na svědectví o překvapivém a vždy novém Božím díle. Církev má svého Pána vyznávat skutky lásky, ale také slovem jasného svědectví a písničkou vděčné chvály. To všechno k sobě neoddělitelně patří.

Protože jsme se s žalmovou písní ocitli skutečně přímo uprostřed bohoslužeb, následuje po chvále a vyznání i prosba: „Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země.“ Není rozpor v tom se z vysvobození radovat a zároveň o ně usilovně prosit? Není. Protože právě lidé Bohem osvobození a povolání si mohou naplno uvědomovat, jak moc potřebujeme znovu a znovu Boží slitování a odpuštění, jak velice je nám zapotřebí toho, co pro nás všechny vybojoval Ježíš.

Naše putování ještě není i konce. Ještě jsme vystaveni rozmarům počasí i lidí, musíme čelit problémům i následkům vlastních selhání. Někdy se dostáváme na pustá místa, kde jako by uschla veškerá radost, někdy sami pociťujeme podivnou vyprahlost a smutek, s nímž jen obtížně zápasíme. Proto je volání žalmisty zároveň výrazem touhy po konečném vysvobození, po novém nebi a nové zemi, v nichž bude přebývat spravedlnost. Je to vlastně prosba o příchod Božího království.

Závěr žalmu je krásným vyznáním naděje. Všimněme si, že úroda není zaslíbena odborníkům, kteří se nejlíp vyznají v zemědělství, ani majitelům nejvýkonnějších strojů a největších pozemků. Pán Bůh zřejmě nebude preferovat držitele titulu „zahrádkář roku“. Radost z hojné sklizně zaslubuje utrmáceným, smutným a plačícím, lidem, kterým něco schází a bolestně pociťují svoji nouzi.

Zaznívá tu podobný motiv jako v Ježíšových blahoslavenstvích. Bude utišena žízeň těch, kteří vědí, že ještě nejsou u cíle a v modlitbě rozprostírají před Bohem své prázdné ruce. Naplněno bude očekávání pokorných, kteří tu v Kristově jménu rozsévají semínka naděje a pokoje. Ale možná se i v těch závěrečných verších mluví především o Pánu Bohu, o jeho úsilí i zármutku nad lidskou bídou, o Ježíšově zápasu, potu a krvi. Náš Bůh se svého díla nikdy nevzdá. A bohatá úroda, kterou připravuje, utiší i naši žízeň po lásce, pokoji a radosti. Tu radost už nám nikdo nevezme.

PÍSEŇ: EZD 662 *Do země se skrývá*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Svatý Bože,

žijeme jen z tvé lásky, která neslábne a nikdy se neunaví.

Prosíme za náš svět, za všechny, kteří jsou momentálně dole, za ty na úplném dně svých sil i možností. Prosíme za lidi, kteří i v 21. století zakoušejí úděl otroků, ponížených a zbídačených. Prosíme také za všechny, kteří jsou nahoře a zaujímají přední místa a zodpovědné funkce, aby věděli, jak prozíravě naložit s tím, co jim bylo svěřeno, a pamatovali na milosrdenství. Prosíme za lidi, které řádění přírodních živlů připravilo o blízkého člověka, o zdraví, o střechu nad hlavou, za ty, které zasáhl zármutek, za lidi ohrožené depresí a rezignací, zákeřnými psychickými poruchami.

Prosíme ale i za ty, kteří se právě nyní radují, za snoubence, novomanžele a jejich blízké, za lidi, kteří začínají novou životní etapu a mají hlavu plnou plánů a nadějí.

Prosíme za nemocné a postižené, za všechny, kteří si nesou životem různá trápení, aby na ně nezůstali sami, ale našli v rodině tvého lidu přijetí a podporu. Prosíme za naše sbory a farnosti, za celou církev, zvláště za všechna společenství, která procházejí závažnými změnami a jejichž členy zmáhá nejistota.

Bože, přijmi nás, když k tobě v důvěře tvých dětí společně voláme **Otče náš...**

POSLÁNÍ: J 16,33b

POŽEHNÁNÍ

Pokoj Boží, který převyšuje každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši, našem Pánu. Amen.

PÍSEŇ: EZD 686 *Radujte se v Pánu vždy*

JE BŮH MRTEV, NEBO ŽIJE?

VSTUPNÍ SLOVO

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

INTROIT: Ž 27,7-9

PÍSEŇ: EZ 440 *Ozvi se, Pane můj*

MODLITBA

Pane, děkujeme ti za pozvání do tohoto domu ke tvému Slovu. Těší nás, že zde můžeme být, že jsi nám přítomen, že jsi nám dopřál tolik zdraví, abychom sem mohli přijít, a že jsi zároveň do našich srdcí vložil touhu po setkání se sestrami a bratry, a především s tebou ve tvém Slově.

Prosíme, odpusť nám naše mnohá provinění, kterým často propadáme právě tam, kde se cítíme být silní, a daruj nám svůj pokoj.

Prosíme, buď svým Duchem přítomen v našem středu a připrav naše srdce, aby bylo otevřeno k naslouchání tvému hlasu. Chceme jej zaslechnout přes nesoustředěnost našich myšlenek i všelijak neumělá lidská slova, která jej tlumočí. Děkujeme, že se nám přes to všechno chceš dávat poznat a že k nám chceš i dnes promluvit.

Prosíme, veď nás k tomu, abychom co nejvíc plnili poslání a co nejlépe využívali možností, které stále máme. Prosíme tě, žehnej všude tam, kde se schází tvůj lid ke tvé chvále a cti.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Ž 105,1-4

PÍSEŇ: EZ 161 *Tebe, Bože, chválíme*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Mt 25,14-19.

Následující příběh nás uvádí do situace, když žijeme před Bohem, který se jaksi

nevyskytuje. Odešel. Odcestoval do jiné země, za lepším. Ještě předtím však zavolal své služebníky a svěřil jim, co měl, a nebylo toho úplně málo. Každému podle jeho schopností, což nikdy úplně málo není. Jednomu pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu a zmizel. A nyní se starejte sami.

Po nějaké době se však vrátil a začal účtovat. A teď, jak to dopadlo. Tak daleko však nepůjdeme. Zůstaneme jen u toho, kdo je vlastně ten Pán a Bůh, proč nám stále tak mizí před očima a co se s tím dá dělat.

Nic. Bůh je mrtev, umřel, odešel za lepším, na věčnost, kde bude mít klid a nikdo po něm nebude nic chtít. Sice nám tu nechal všechno, co měl, ale když se vrátil, zjistil, že se vlastně vůbec nic nezměnilo.

A teď co my s tím. Zeptejme se však ještě trochu jinak – kde v tom všem je Bůh, když víme, že tady není, že je někde pryč. Bůh je ten, který nás tu nechal samotné. Jen se svými hřivnami, ale úplně samotné. A teď už si poradte sami. Proč to však udělal a co ho k tomu vedlo? Byl jen zvědav, jak si s tím vším poradíme, anebo za tím bylo i něco jiného, a co?

Bůh po nás chce jednu jedinou věc. Svěřil nám do opatrování i to, co jasně vychází z něho samotného. Je to Boží slovo a víra. Bůh nám je poskytuje, abychom nacházeli cestu k němu samotnému. A teď, co my s tím. Co s jeho slovem a naší vírou v něho.

O Božím slově a víře je dobré především mluvit. Od toho i jsou, aby se o nich také a hlavně mluvilo. A to od nás Bůh i čeká.

Ale zkusme se na celý ten příběh podívat ještě trochu jinak, optikou Božího království. Dejme tomu, že nám tu bylo cosi svěřeno, nějaká obdarování, a teď jde o to, jak s nimi naložíme. Jak naložíme nejen se svými schopnostmi, ale i s tím, kdo nám je vlastně svěřil.

Jisté je jen jedno – vybudovat Boží království na této zemi není v silách člověka, i kdyby se o to snažil sebevíce. Někaké pokusy sice už proběhly, ale téměř vždy ztroskotaly právě na člověku samotném. A na tom, že určité věci je lépe nechat na Pánu Bohu a ten se už ne snad postará, ale vrátí se a sám si to už probere. Co obstálo a co by bylo lépe vyměnit, ne snad vrátit do původní podoby, ale podívat se na to trochu jinak. A nejde o to se o

Božím království něco dozvědět. Jde o to dostat se k němu co nejbližší, až tam i skoro patřit. Ježíši vždy znovu naslouchat, vstoupit s ním do rozhovoru, do dialogu tak jako učedníci a lidé tehdy a církve a lidé dnes.

Sám Ježíš však na otázku po Božím království odpovídal pokaždé jinak. Jeho odpovědi přitom navazovaly na situaci lidí, s nimiž hovořil. Ježíš neodpovídal sevřenými definicemi a hotovými věroučnými formulacemi. Boží království mělo vždycky co dělat s naším všedním životem, a proto odpovídal podobenstvími a příběhy, které vycházely z našeho praktického každodenního života. Ježíš nutil přemýšlet a hledat odpovědi na otázky, které se i nám podávají při pomyšlení na Boží království.

První taková otázka či úvaha zní: Bůh a jeho království patří přece nerozlučně k sobě. A úkol člověka je pracovat právě pro Boží království, zapojit se do Božího díla – a přitom pro nás sám Bůh často zůstává skryt. Jak je to s Boží přítomností se zřetelem k práci na Božím království? Očekává se od nás práce na Božím díle, ale kde je Bůh? Otázka „kde je Bůh?“ zaměstnávala lidskou mysl od nepaměti. V různých souvislostech a různě formulována a každá generace na ni musela hledat vlastní odpověď.

Musíme přiznat, že s touto otázkou máme své nesnáze i my, obzvláště silně to pociťujeme, když procházíme nějakou nejistotou, životními útrapami, když se ocitáme v bezvýchodném postavení, když se nás osobně dotknou životní katastrofy nebo i živelní pohromy, když se lidem jejich životní jistoty doslova hroutí před očima. Pocítili jsme to ve chvíli, kdy na nás dolehlo něco bolestného, když jsme museli přestát strastiplné dny. Kladli jsme si otázku „proč“, ale třebaže jsme se naléhavě prosili o konkrétní Boží pomoc, zůstali jsme se svým trápením sami, Bůh se v našem případě nijak neprojevil.

A co nám k tomu ve svém podobenství říká Ježíš? Podává pomocnou ruku a skutečně odpovídá. Dvěma způsoby. Nejprve potvrdí: Bůh je nepřítomen. Skutečně nepřítomen, tak jako hlavní postava toho podobenství, jako ten, který odcestoval. Odcestoval, není tady. Tuto Boží nepřítomnost a jeho mlčení člověk často prožívá tak, jako by Bůh byl mrtev. To může dosvědčit mnohý, kdo se do tak hluboké nouze a krize víry dostal. Každý takový potvrdí, jak bylo těžké se s tím srovnat. Není divu, že pak ne jeden člověk z toho vyvodí závěr, že Bůh není. Kdyby byl, pak by na tom náš svět nemohl být tak, jak na tom je: Plný utrpení, hrůz, strachu, plný nesmyslných událostí, které se stále dějí. Křesťan,

který sám nějakou hlubokou nouzí či krizí víry prošel, dokáže cítit s těmi, kteří něco takového uvádějí jako hlavní příčinu, proč nemohou v Boha věřit.

Ježíš však jasně poví, že Bůh mrtev není. Že je živý, přítomný, jednající. A řekne to hned na začátku. Ano, Bůh jako člověk, který odcestoval. Ale co udělal předtím? Bude tomu, jako když člověk, který se chystal na cestu, zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek. Neobyčejná, zvláštní, ale jasná odpověď. Ptají se po Bohu a jeho přítomnosti – a Ježíš nás odkáže na lidi, kteří mají svým jednáním zodpovídat za Boží přítomnost v tomto čase. Lidé stojící ve službě Bohu jsou těmi, kteří nesou odpovědnost za to, aby byl svět neustále konfrontován s otázkou po Bohu a musel stále znovu promýšlet: Je Bůh mrtev, nebo žije?

Dva služebníci jsou v našem příběhu uvedeni jako příklad jednání, které plyne z víry v živého Boha. Oba žijí v jistotě, že má smysl se svěřenými hřivnami dělat něco dobrého pro Boží království. Jednají v naději, že má smysl pracovat pro svět, ve kterém bude možno nejen dobře žít, ale který bude člověk utvářet do pravé, skutečně lidské podoby, kde bude Boží království zaujímat stále větší prostor.

V osobě třetího služebníka Ježíš vykreslí takové jednání, z něhož druzí nejspíš vyvodí závěr, že Bůh je mrtev. Lhostejnost, neochota nasadit se pro Boží věc, prostě takový postoj, když to, co mi bylo svěřeno k odpovědnosti, někam ukryju, dám stranou, prostě odložím. Odezvou takového postoje nakonec bude jen pokračující nevěra v živého Boha.

PÍSEŇ: EZ 442 *Pane, dnešek je den chvály*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Vševědoucí Pane,

je toho tolik, co bychom rádi změnili sami na sobě, v církvi a ve světě, ale nemáme k tomu sami dost odhodlání, moudrosti a možností. Uvědomujeme si, jak je dobré, že si rozhodování o budoucnosti světa ponecháváš sám ve svých rukou. A právě proto se k tobě obracíme.

Prosíme tě za Kristovu církev, aby ani ona nezůstávala uzavřena do svých vlastních záležitostí, ale dovedla vidět jasně okolní svět a vnášet do něho závan

Kristova evangelia.

Prosíme za své sbory, ať zůstávají dobrou půdou pro duchovní život dospělých, dětí a mládeže i místem, kde bychom se učili dobře těžit svěřenými hřivnami.

Prosíme za bližní, kteří se nesečkali se skutečnou vírou ani obětavou lidskou láskou, aby nezůstali trvale mimo jejich působení.

A tak odevzdáváme vše, na co sami ani zčásti nestačíme, tvé milosti a voláme s Ježíšem: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 2Te 2,15-17

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

POŽEHNÁNÍ

Kéž stále rostete v milosti a poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Jemu buď sláva nyní a až do dne věčnosti.

PÍSEŇ: EZ 485 *Král věčný nás požehnej*

KDO DOUFAJÍ V HOSPODINA

INTROIT: Ž 31,2-4

PÍSEŇ: NEZ 157 *Byť Boha s námi nebylo* (1. sloka)

MODLITBA

Pane Bože,

opět jsme sem přišli, protože se potřebujeme ujistit o tvé lásce a pomoci.

Co bychom si počali, kdybychom měli na vše zůstat sami? Děkujeme, že k tobě smíme volat, že o nás stojíš, že i dnes máš pro nás připraveno slovo povzbuzení.

Odpusť, jestli jsme na tebe ve všední dny zapomínali a pomoc hledali všude jinde.

Odpusť, že jsme ti neděkovali za každý nový den. Naplň nás svým Duchem – Duchem moudrosti, odvahy i upřímného pokání a touhy změnit se – tak abychom obstáli před lidmi i před tebou.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: Mat 7,24

PÍSEŇ: NEZ 698 *Dobře staví, kdo zná a ví*

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání je žalm 125.

„*Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón*“ – to zní krásně, vidíte? Být tak pevný, stálý, nepohyblivý. Můžeme to my o sobě tak říci? I my máme přece svou naději v Hospodinu. I my se spoléháme na jeho pomoc, věříme, že je nám nablízku, že o nás ví, že nás slyší, když k němu voláme a o něco ho prosíme. I my vyznáváme ve shromáždění svou víru, chodíme do domu Božího, patříme k jeho lidu.

Ale připadáme si pevní jako hora? Stálí, spolehliví ve víře – ať každý zvlášť ve svém srdci, či zde spolu jako sbor? Můžeme o sobě prohlásit, že naše naděje je tak pevná, jako vyznává žalmista? Jak často se nám ztrácí z očí, jak snadno ji překryjí každodenní

starosti, práce, zájmy. A jak snadno s námi pohne to, co právě prožíváme: radost i smutek, naše touhy a přání, obavy a strach – dovedou s námi pořádně zatřást a zacloumat. Jaképak hory! Spíš „třtina ve větru“ je přirovnání, které na sebe vztáhneme, jestliže si upřímně přiznáme své slabosti, svou slabou víru.

Jak to tedy je? Jak to, že žalmista to tak klidně prohlásí? *„Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón, nepohne se, strmí věčně.“* Byl snad on jiný než my? Žili dříve či žijí někde jinde opravdoví hrdinové víry, s nimiž nic nepohne?

Bible nám nic takového nenamlouvá. Víme přece moc dobře, že i zbožní lidé trpí bolestmi, mívají strach, podléhají pokušení, ztrácejí trpělivost, bývají unavení, skleslí. I celá společenství tomu propadají. Vzpomeňme jen na Žalm 123 – na tu únavu a slabost Božího lidu, který vzdychá: *„Dosyta jsme zakusili pohrdání, naše duše už dosyta zakusila posměchu...“*

Kolik takových modliteb najdeme v Bibli – modliteb, v nichž Hospodinovi služebníci vyznávají svou skleslost, smutek – tak mluvivali Mojžíš, král David, mnozí proroci. Vždyť i o Pánu Ježíši se dočteme, že ho něco zarmoutilo, že byl pohnut, unaven.

Pán Bůh po nás nepožaduje, abychom byli jako hora tvrdí, neoblomní. Ba, on počítá i s tím, že jsme spíš jako ta třtina slabí, proto se staví kolem nás, kolem svého lidu, aby nás ochránil, a tak nám dodával pevnost.

Poutníci v Jeruzalémě to měli přímo před očima: Na hoře Sijón stál jeruzalémský chrám a kolem dokola se tyčily další hory. Ovšem ty samy je nechránily. Vpád nepřátel mohly nanejvýš zpomalit. Ochranu Božího lidu zajišťoval sám Hospodin.

„Byť se pak i hory pohybovaly a pahrbkové ustupovaly, milosrdenství mé od tebe neodstoupí a smlouva pokoje mého se nepohne“ – tak to zvěstoval od Hospodina prorok Izajáš.

A o staletí později zvěstoval reformátor Luther, co jsme se my naučili zpívat: „Hrad přepevný jest Pán Bůh náš“. Jen tak může věřící člověk o sobě prohlásit, že je pevný jako Sijón. Proto stojí pevně, proto se ani v úzkostech a otřesech nehroučí strachy, že zahyne, že ztroskotá – protože kolem něho je Boží ochranná hradba. Proto jsme silní – ne pro

svou víru či charakter, pro vlastní spolehlivost, věrnost či chytrost, ale protože jsme pod Boží ochranou, jsme ze všech stran střeženi. Ani zepředu ani zákeřně zezadu nás nic nemůže přepadnout a srazit.

Hora Sijón však nebyla pro Izrael jen ledajaká pevná hora. Bylo to místo, kde se odedávna setkával Hospodin se svým lidem. Tam byla zvěstována Boží vůle, tam se v chrámě konaly bohoslužby. Tam se dostávalo lidu útěchy, posily. To bylo to pevné a stálé. Nejen hora sama, ale Boží slovo, které tam zaznívalo. Boží sliby, které dal Hospodin svému lidu. Boží smlouva, kterou s lidem uzavřel. Nic z toho se nepohnulo a nepohne, platí to a platit bude.

V dobách, kdy je lid svobodný, pravidelně koná v Jeruzalémě bohoslužby – stejně jako dobách zlých. Žalmista mluví o „žezlu zvůle“. Jeho modlitba je tedy z doby, kdy se neděla vůle Boží, ale zvůle – tj. vůle lidská, která je v protikladu k vůli Boží, v rozporu s ní. Asi to byla doba cizí pohanské nadvlády, snad doba vyhnanství, kdy na chrám jen vzpomínali. Ale to není pro nás rozhodující. Vždyť doba, kdy drží žezlo v rukou svévole a bezbožnost, je tu tak často.

A obráceně řečeno: Kdy lze tvrdit, že vládne spravedlnost a právo? Nemusí být právě u moci tyran, a přece mají ve společnosti navrch ti, kteří „uhýbají na křivolaké stezky“. Nejčastěji je to tak, že není poznat přesně a na první pohled, kdo je „spravedlivý a přímého srdce“ a kdo „podlý“. Žijí smícháni mezi sebou a daří se jim často oběma stejně. A tak jsou věřící – a to je patrně ve všech dobách stejné – vystaveni nebezpečí, že pomalu, poznenáhlu i oni sklouznou na „křivolaké stezky“. Trvá-li vláda svévolníků příliš dlouho, ztrácí se i mezi věrnými Božími cit pro čistotu a svatost, jejich zrak se otupí a už nevidí tak ostře, co je vůle Boží a co lidská svévole. Ve snaze přežít přizpůsobí se člověk svému okolí a uhne z cesty, která se Bohu líbí, na cestu křivou. Hranice mezi dobrým a zlým, slušným a neslušným, pravým a falešným se posunuje až mizí.

To je velké nebezpečí a asi s tím máte své zkušenosti, že ovzduší bezbožnosti, násilí a svévole, prostředí plné nepoctivosti, hrabivosti, bezohlednosti je nakažlivé. Když má člověk stále před očima věci, které ostatní pokládají za docela normální, časem se mu začnou zdát taky docela pochopitelné a přijatelné, ač by je dřív jakživ nedělal a nestrpěl.

Nejpatrnější je to za války – lidé zhrubnou, život ztrácí cenu, zabíjení se stává bezrestným. A nemusí to být jen tehdy. V letech, která naše země prožívala po válce, to nebylo o mnoho lepší. Kolik lidí si tehdy zvyklo krást pod záminkou, že vše je společné, nepracovat a brát peníze, říkat něco jiného doma, a jiného na veřejnosti a tak dál... Koho to ještě trápilo? A kolik se toho už změnilo k lepšímu? I když se změní režim, člověk se tak rychle nezmění, nenaučí se poctivosti, úctě k pravdě, přímosti, odpovědnosti.

I Boží lid si může začít myslet, že to nejde jinak, než jak to dělají svévolníci: křivě a násilím. Že člověk může a musí jít křivými cestami, aby se zachránil, aby si pomohl. Ke svým nejbližším se třeba chová lépe, ale se světem hraje stejně nepoctivě, jak je to běžné. Vždyť to tolik usnadní život, přestane-li člověk trvat na spravedlnosti, nenásilí, přímosti.

Hospodin však ví, jak je těžké obstát. Nenechá své věrné podlehnout. Nebudou navždy vystaveni svévoli a vládě neznabohů. Před Bohem totiž není jedno, zda jdete cestou přímou, či zda jednáte křivě. Pro ty, kdo z jeho cesty uhnou, přestává platit Boží slovo, a tedy i Boží zaslíbení. Kdo jsou však ti „spravedliví“? Nějaká zvláštní skupina? Lidé obzvlášť zbožní a zasloužilí? Ti, kteří dokonale dodržují Zákon a odolávají světu? Hned na počátku jsme četli: *„Kdo doufají v Hospodina, jsou jak hora Sijón.“*

Ospravedlňuje přece víra, ne naše dobré skutky. To známe od apoštola. Věřící jsou ti spravedliví a dobří. Všichni, kdo doufají v Hospodina, v něm vidí svou naději, na něho se spoléhají, jeho se drží. Pevně, vytrvale, ať je u vlády z vůle, nebo není. Nezakolísali, neboť se opřeli o Hospodina. On sám je chrání, aby vydrželi, aby nepodlehli svodům svévolníků, aby „nevztáhli ruce k podlostem“.

Prosíme Hospodina, aby se postaral o náš pokoj, aby udělal konec všem pokušením, protože sami bychom v nich neobstáli. Aby zasáhl a svým vítězstvím dal jasně najevo, že křivá cesta nakonec nevede nikam, že svévole a násilí nevyhrají a že pokrytci a podvodníci si nijak nepomohou.

Na Velký pátek večer už to tak vypadalo, když umíral nevinný Syn Boží rukama pohanů a svévolníků. A přece to nevyhráli oni ani lidský hřích a svévole ani smrt, zlo a násilí. Zvítězil Kristus ukřižovaný, když jej Bůh třetího dne vzkřísil. A jeho vítězství je připraveno pro ty, kdo upřímně a naplno spoléhají jen na Boha samého a zvou k jeho

cestě i další, kteří pak poznají pokoj a bezpečí v pevnosti a hradu Boží ochrany zde na zemi i jednou v jeho věčném království.

PÍSEŇ: NEZ 158 *Všichni, kdo skládají*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Otče náš,

který jsi Otcem všech lidí, za ně tě chceme teď prosit, mnozí mají všelijaká trápení a my nevíme, jak jim pomoci. Je tolik nemocí, tolik únavy a vyčerpání, skleslosti a deprese.

Tolik bídy a chudoby. Tolik násilí a bezpráví. Prosíme, buď s těmi, kterým to není lhostejné, kdo se umí rozdělit, pečovat, povzbuzovat, chránit slabé, těšit zarmoucené, ale i napomínat zpupné, nepoctivé, sobecké. Nejvíce ze všeho prosíme o mír a pokoj – zastav ty, kdo chystají válku, uklidni napětí, ved' k odpovědnosti ty, kdo mají moc a ve světě rozhodují.

Dej nám všem vlídné a pokojné časy – dokud ty sám nenastolíš v plnosti své království pokoje a radosti věčné.

Spojujeme se ještě k modlitbě tvých dětí: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: 1Pt 5,6

POŽEHNÁNÍ: Iz 54,10

PÍSEŇ: NEZ 63 *Hrad přepevný jest Pán Bůh náš (1. a 2. sloka)*

MODLITBA POHANSKÉ ŽENY

PÍSEŇ: NEZ 249 *Náš Otče a Králi nás*

INTROIT: Ž 25,6

PÍSEŇ: NEZ 81 *Ó, Pane, smiluj se nad námi*

MODLTIBA

Bože života a Otče světla,

věříme, že o všem, co se pod sluncem děje, ty víš.

Vyznáváme, že mnohému z toho nerozumíme a že bychom tomu porozumět chtěli, alespoň si myslíme, že když budeme rozumět, lépe to všechno zvládneme.

Prosíme, dej nám takovou milost, abychom se uměli spolehnout, že svět patří Kristu a on jej spravuje v milosti a lásce. O spolehnutí a schopnost důvěřovat tě dnes prosíme, a také o to, abychom uměli důvěru kolem sebe šířit.

Prosíme, slyš naše modlitby za tento svět, prosíme, vyslyš je.

Prosíme, pamatuj na své slitování, které je od věčnosti.

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: Ž 143,1-10

PÍSEŇ: NEZ 531 *Proč jen mlčíš, Pane*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Mt 15,21-28.

Milí bratři a milé sestry, neporozumíme nikdy všemu, ani všemu z toho, co se děje v našem světě. Nemáme odpověď na všechna proč a jak a kdy. Avšak z víry v toho, který tyto všechny odpovědi má, smíme a máme stále volat po příkladu ženy kananejské: Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův! Můj svět je zle posedlý.

Zhruba před rokem, když se nekonaly bohoslužby fyzicky, ale kázání byla jenom na webových stránkách, jsem je končila právě přečteným odstavcem. Bylo to na tentýž text.

Cituji si to spíš pro sebe, protože kdybych bývala věděla, co nás čeká za rok.... Náš svět je zle posedlý.

Prosby za to, co nás velmi trápí, budou hlavním tématem pro naše dnešní postní uvažování. Neboť na prosby je kananejská žena specialistka. Kananejská, tedy pohanská. Nás to už tak nezatáhne za uši, ale vzpomeňte na to neustálé jiskření mezi vírou Izraelců a kananejských ve vyprávěních Starého zákona. Kananejci byli původní obyvatelé země, kteří se sice zřejmě historicky stali součástí Izraele, ale Bible stále zdůrazňuje rozdíl ve víře. „Kananejský“ se stává v některých pasážích tímtež, co nepřítel.

Žena označená názvem, který obsahuje negativní hodnocení, osloví Ježíše dokonalým titulem Pane, Synu Davidův. Už to má čtenáře zarazit – pohanka, ale jak to, že se tak dokonale orientuje? Snad ta veliká tíha, kterou žena před Ježíše přináší, prosba za dítě, to by bylo vysvětlení, někdy ty nejtěžší okolnosti donutí člověka mobilizovat všechny síly, udělat to nejlíp, jak to jde. Jednoduše by se to dalo pochopit tak, že se předem informovala, jak ho má oslovit, protože jí velmi záleželo na tom, aby se jí věnoval.

Začíná to oslovením a celé je to dialog. Děj se nese v přímých větách, s jedinou výjimkou: „*Ale on jí neodpověděl ani slovo.*“ Žádná odpověď je také odpověď, možná si řeknete. Ale Ježíš v evangeliích jedná tak, jak jedná Bůh, na něm vidíme, co a jak Bůh pro lidi chce. Neodpověděl jí ani slovo! Tady musím říct: Všechno by bylo lepší než mlčení. Jako by pro něho neexistovala.

Je to vůbec možné? Je vůbec možné pro člověka něco takového vydržet? Přece pohanka – nepohanka, je to jeho dítě, dítě Boží. Těch šest slov mlčení – „*Ale on jí neodpověděl ani slovo*“ – mi připadá jako propad do propasti. My můžeme uvažovat, jak takové mlčení vypadá či kdy vypadalo pro nás. A naopak, jak to vypadá, když Bůh mluví. Možná přijdeme na to, že ho jen neslyšíme nebo jsme ho neslyšeli, když upozorňoval na to, co nemáme, či naopak máme dělat, abychom nedošli tam, kde jsme rozhodně být nechtěli. Možná. Anebo také možná přijdeme na to, že Bůh mlčí, a potom si můžeme lámat hlavu a srdce a duši s otázkou, proč to dělá.

Než na tom ještě není dost. Ještě může být hůř. Učedníci se do toho vloží a dokonale srozumitelná věta – „*Zbav se jí, vždyť za námi křičí*“ – ji obviňuje ještě víc. Dělá ostudu.

Zdržuje Pána od mnohem důležitějšího poslání. Copak Pán světa a Spasitel má čas na nějakou ženskou a její pomatenou dceru? Nakonec to „zle posedlá“ může znamenat jen to, že její holka je trochu do větru. Z hlediska té ženy však slova učedníků znamenají, že ona má všechny předpoklady k tomu, aby byla přehlédnuta. Z hlediska našeho to znamená, že Bůh mlčí, protože nejsme hodni jeho pozornosti.

Reakce Ježíšova by mohla předchozí tvrzení jen posílit. „*Jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.*“ Takto je to tam řečeno, a vzhledem k výše zmíněnému – hůř už být nemůže. Snad aby šla ta paní už domů.

No a právě toto je bod, na který žena jakoby čekala. Začal mluvit! (Cokoliv je lepší než mlčet.) Přišla blíž – nechce se nechat odehnat, usiluje o jeho pozornost. Klaněla se – chová k němu všechnu úctu, jaká mu náleží, a přesto je tak usilovná ve své žádosti. Tato kombinace je dokonalým prostředím pro prosbu. Proto je ta kananejská žena na prosby specialistka.

Zdá se, že u ní rozum zcela jednoznačně ustupuje důvěře. Což ovšem ani zdaleka neznamená, že by byla hloupá, viz její schopnost oslovit Ježíše správně, což může být výraz víry stejně jako intelektu, ale hlavně její pohotovost v rozhovoru o psech a drobtích na chytrou osobu zcela jasně ukazuje.

Obecně se dá říci, že Bible neřeší otázku, která nás tak zajímá, a to proč je svět zle posedlý. I když se náznaky nějaké dílčí odpovědi dají v Bibli také najít, nikdy to nejsou jednoduše uchopitelné odpovědi. Je tam však jasně, srozumitelně a výrazně řečeno, co v takovém světě má člověk dělat. Tedy nikoli proč, ale co s tím.

Přesně tak je to v tomto příběhu. Žena neřeší, proč je její dcera posedlá, ona potřebuje, aby bylo jejímu dítěti pomůženo. Našla toho, komu důvěřuje tak silně, že překoná dokonce i jeho nezájem. Opět bych chtěla ponechat právě toto velmi silné slovo – nezájem, silné pro souvislost, kterou chci stále držet, že totiž oslovení Ježíše je totéž jako oslovení Boha. Snad bychom měli vždycky v kostele slyšet, že Bůh o nás zájem má. Ale právě pro situace, kdy se nám to buď zdá jako nemožné, nebo tomu nemůžeme uvěřit, nebo na to zapomeneme, by mohla tato žena pomoci jako svědkyně, která říká – i kdyby se ti tohle přihodilo, pros ještě víc. Takto nesvědčí jen ona jako jediný svědek z Bible, ale

pro dnešek je to právě ona, které Matouš říká kananejská. Myslím, že ona ani v okamžiku té propasti Božího mlčení nepochybovala ani na vteřinu, zda by měla, či neměla znovu opakovat svoji prosbu. Nakonec to doložila tím, že ji vyslovila ve chvíli, kdy to všechno bylo ještě horší. Právě proto je tak důležitá svědkyně: Pro motivy Božího mlčení a dokonce odmítnutí, pro zátarasy, které staví naše zkušenosti, znalosti, rozum – to všechno překonává novými a novými prosbami. Evangelíci nejsou velkými příznivci modlitebních stráží apod., protože je nám proti myslí, že by Bůh měl ustoupit vodopádu našich slov. Ale myslím, že to není v kvantitě. „*Pane, pomoz mi*“ – to je věta stručná.

Tím se vracím k úvodní variaci na prosbu ženy – „*Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův!*“ Můj svět je zle posedlý. Biblické svědectví nám dává jasný návod, co s tím dělat. Prosit za tento svět. A to i v případě tísně a strachu z toho, že Bůh neodpovídá. Prosit i za sebe, abychom měli aspoň drobky víry v to, že Bůh tento svět drží pevně v rukou. Nemáme třeba víru ani jako zrno hořčice, ale možná aspoň kousek toho zrnka...

Jestliže propadáme pocitu zmaru, že naše drobky víry nebudou dost, že to nebudeme umět jako ta žena z evangelia, a to právě v situaci, kdy by to bylo tolik potřeba, připomeňme si, co máme na pomoc. Koho máme na pomoc. Představte si, co znamená to zaslíbení, že Duch svatý za nás lká. Tak také Duch přichází na pomoc naší slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním (Ř 8,26). Představte si tohle v našich dnech, kdy se zlému daří roztahovat se tak, jak nikdo ani netušil, nepřipustil si, že by to mohlo být možné.

„Lidé mohou druhé lidi nutit násilím. Duch žaluje, když se řád rozpadá na anarchii a válku, anebo když jsou lidé drceni diktaturou. Pak slyšíme sténání Ducha všude kolem. Lidé mohou ostatní manipulovat slovy. Duch sténá, když moudrost korumpuje a moc slova je zneužívána, aby se škodilo životu, šířila lež a podněcovala nenávist. Pak slyšíme sténání Ducha všude kolem.“ (G. Theissen)

Toto je zcela nelogický závěr. K příběhu o Bohu, který neodpovídá, jsem přidala zaslíbení o lkání Ducha svatého, který nám pomáhá s modlitbami za posedlý svět. Mám z toho, že to je nelogické, radost. Kdyby se ta matka z dnešního příběhu řídila rozumem a logikou, nevytvořila by pro nás příklad, co dělat s tím, když Bůh neodpovídá. Mám z toho radost, protože důvěra převyšuje veškerou logiku. Navážeme prosbou o Boží odpovědi.

PÍSEŇ: NEZ 313 *Ozvi se, Pane můj*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši,

připojujeme se k mnoha hlasům, které k tobě v těchto dnech volají. Pevně věříme, že Duch svatý donese naše slova až k tvým uším, k tvým milosrdným rukám.

Prosíme o pomoc, o záchranu. Zachraň náš svět. Pomoz nám skončit válku. Pomoz nám porozumět a rozlišovat.

Prosíme za všechny, kdo patří mezi oběti. Prosíme za oběti válečného násilí a přiznáváme, že hrůza z toho jde taková, až nám to bere slova. Prosíme, Duchu svatý, dořekni to za nás.

Prosíme tě i za ty, kdo patří mezi agresory, u ruských vojáků tušíme, víme, že jsou také oběťmi. A zároveň pachateli zla. Nedá se to rozmotat, prosíme proto o tvoji milost, tebe, který víš, jaké to je být obětí, a který jsi uměl mluvit s těmi, kdo páchali násilí.

Prosíme, dej nám, lidem, státníkům, Evropě takovou schopnost, abychom dokázali najít řeč, skrze kterou by mohlo být dosaženo míru.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Ž 103,8-9

POŽEHNÁNÍ: Ž 121,5-8

PÍSEŇ: NEZ 422 *Dál, přece nejdeme sami (2x)*

PŘIJĎ KRÁLOVSTVÍ TVÉ

VSTUPNÍ SLOVO: Ž 47,7-8

Zpívejte žalmy Bohu, zpívejte žalmy, zpívejte žalmy našemu Králi, zpívejte žalmy! Vždyť Bůh je Král nad celou zemí, zpívejte žalmy k poučení.

PÍSEŇ: NEZ 120 *Aj, Pán kraluje*

MODLITBA

Pane Bože,

ty jsi na počátku tohoto světa oddělil sedmý den od ostatních. Umožnil jsi nám tak dobře nakládat s vlastními životy. Máme dán čas pro denní práci a pro odpočinek, ale máme dán čas i pro setkávání s druhými, čas pro vzájemné povzbuzení. Máme tak oddělen i čas pro slyšení tvých zaslíbení. Za to vše ti vzdáváme chválu,

Pane. I když se nejdnou snažíme o to, aby naše životy byly dobré, víme i o svých slabostech. Přiznáváme, že nadřazujeme sebe nad druhé. Čas si děláme hlavně pro ty, které potřebujeme. Naopak pro ty, kteří potřebují nás, mnoho času nemáme. Známe tvá přikázání, přesto si pravidla života upravujeme dle svého pohodlí. Přiznáváme před tebou i ostatní svá provinění.

Protože víme o tvé milosti, přicházíme do společenství církve s nadějí a s touhou uslyšet tvé slovo. Potěšuj nás jím, probouzej nás k odpovědnosti za druhé i za svět, posiluj naši naději. To vše potřebujeme. Tvou pomoc očekáváme.

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: Mt 22,1-10

PÍSEŇ: NEZ 320 *Já chtěl bych, Bože můj*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání nalezneme v Mt 6,10a.

Vždycky byla mezi lidmi touha žít v jakési spravedlnosti. Ta spravedlnost pak bylo určována zvyky a vyspělostí té které společnosti. I my toužíme po životě ve spravedlnosti.

Demokratická společnost, která má svůj počátek už ve starém Řecku, se pro nás stala jakýmsi nejlepším, nejspravedlivějším lidským uspořádáním. Jsme jistě rádi, že žijeme v demokratické části světa. A přesto nám spravedlnost stále uniká. A tak volíme a volíme stále nové představitele lidu s touhou, aby náš svět byl spravedlivější. A i když se to moc nedaří, víme, že odpovědná volba má svůj smysl a my můžeme žít s vědomím, že mezi zvolenými představiteli jsou mnozí, kteří poctivě o spravedlnost pro všechny usilují. A tak i s nadějí, že se toho hodně i v naší společnosti může zlepšit. A já stále věřím, že se něco dobrého podaří.

Ale zároveň žiju v realitě, ve vědomí, že opravdu spravedlivé lidské společenství člověk nevybuduje. A přece jej stojí za to stále hledat a křesťanská víra nám k tomu dodává odvalu a přesvědčuje nás o smyslu hledání spravedlnosti. Předkládá nám spravedlnost Boží a Boží království. Je důležité pro náš praktický život, že z biblického svědectví o existenci spravedlivého, dokonalého království víme. Je to království Boží. Království, které není v moci lidské, a přesto o ně může člověk usilovat. Ano, Boží království nevybudujeme. To člověk nedokáže. Může se hodně snažit a má se hodně snažit, ale pokud vše zakládá jen na své moudrosti, bude každé dobré úsilí jen velmi nedokonalé a opepřené naší samolibostí, naším sobectvím a naší představou dobrého. A přece je naše lidské úsilí velmi potřebné, stejně je potřebné naše přemýšlení a hledání, a pokud se vynasnažíme, abychom nezohledňovali jen vlastní touhy, ale dívali se i na přání druhých, na to, co hledají a potřebují, pak to naše úsilí může být i k dobrému. A aby se to tak mohlo stát, je potřeba prosit o příchod Božího království. Prosit o vstup Božích zákonů do našeho osobního života i života společenského.

Bože, nechť se tvé království stane skutečností. Přijď tvé království. My sami děláme lecjaké pokusy, ale společenství řádu a pokoje bez tvé pomoci vytvořit nedokážeme. Prosíme o Boží řád, o Boží přítomnost pro tento svět. Aby se Boží království uskutečnilo už teď mezi námi. Ale zároveň víme, že náleží budoucnosti. Je to skutečnost nového života – života, k němuž upíráme pohled společně s biblickými svědky. Pohled, který je důležitý pro naše lidské putování, který je ale také trochu zahalen tajemstvím, takže o něm mluvíme s určitou bází a tichostí. A tak vlastně prosíme o Boží království uprostřed našeho času stejně jako o království v budoucím čase Božího vítězství.

O Leninovi jsme se kdysi učili – „Lenin žil, žije a bude žít“. (Dnes už o něm mnozí nic nevědí.) O Pánu Ježíši čteme v knize Zjevení, že „*je ten, který jest a který byl a který přichází*“. Cítíte ten rozdíl? Ne který bude, ale který přichází. Takový je ten biblický čas. V něm každé budoucí zaslíbení proniká do současnosti. A tak je to i s tím královstvím. Přesto, že je stále před námi, už teď je můžeme spatřovat a dokonce jím i žít. Pokud ve svém životě nebudeme jen chtít vše určovat, ale budeme ochotni naslouchat a přijímat. Proto máme a smíme čas „vykupovat“ (jak píše apoštol Pavel v Ef 5,16). Nemáme jej nechat prázdně ubíhat, ale v modlitbě a činu se jej chápat a naplňovat jej.

Prosba o Boží království není tedy touha uniknout našemu světu a jeho potřebám, ale naopak je to impulz k mnohé práci a mnohému úsilí. Impulz k budování nových a lepších vztahů. Výzva k lásce a k cestě od zahleděnosti na sebe k druhému člověku. A silou pro tuto cestu je pak vědomí, že Bůh toto království přivede v našem čase, přecházejícím do vyhlášené budoucnosti k dokonalosti. Tak vyhlížíme společně se všemi křesťany, se všemi biblickými svědky. Pro tento výhled se i shromažďujeme a vzájemně povzbuzujeme. Pro tento výhled můžeme odcházet z našich společenství, posílnění Bohem i druhými.

Království Boží je podle apoštola Pavla ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. Toto trojí je snad nejlepším vystižením obsahu Božího království. Nemusíme ani vypočítávat všechna ustanovení Božího pořádku. Pro naše pochopení plně stačí: spravedlnost, pokoj a radost.

Nejprve spravedlnost: Modlitba za příchod Božího království je spojena jedním dechem s činěním spravedlnosti. Jsou to Ježíšova slova: „*Hledejte především jeho království a spravedlnost, a vše ostatní vám bude přidáno.*“

Pokoj je to, co se nese celou Ježíšovou zvěstí: Od vánočního andělského pozdravu až po pozdrav vzkříšeného Krista. Pokoj vám. Dárce tohoto pokoje je Bůh. A on nás jím oslovuje a uvádí do svého království.

A radost v Duchu svatém: Uvědomili jste si, jak Ježíš v podobenstvích spojuje království Boží se svatbou, slavnostním stolováním, sklizní? Prostě sláva, jásot, víno.

Možná si teď dost z vás říká, že nahlížím na prosbu o příchod Božího království sice slavnostně a krásně, ale příliš bezstarostně. Že jsem zapomněl na další aspekt prosby modlitby Páně: Což jestli ta spravedlnost Božího království, o které v modlitbě prosím, odhalí mou špatnost, mé slabosti, můj hřích? Což jestli Boží pokoj nepoukáže na mou netrpělivost, na všelijaké mé hašteření, na neklid, který působím ve vztazích z druhými? Což jestli radost v Duchu svatém odhalí, že se chci radovat z věcí malicherných, věcí jen mně příjemných, věcí velmi krátkého významu? Jistě, odhalí. Boží soud, který rozlišuje pravdu od lži, dobré od zlého, to, co člověk učinil jednomu z nejmenších, od toho, co neučinil jednomu z nejmenších – to vše k Božímu království patří.

A proto prosím v modlitbě Páně o toto království i z důvodu, abych nežil v klamu o sobě samém, ale abych ve světle Božího evangelia nahlížel na svůj život pravdivě. Abych si uvědomil hřích svého života a činil pokání. Co jiného řekl Ježíš? *„Přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“*

Prosba o příchod Božího království má i tuto stránku. Výzvu k pokání a k víře v evangelium. Můžeme říci stránku vážnou či alarmující. Ale tato stránka přes svoji naléhavou vážnost nemaří opravdovou radost. Vždyť království, o něž prosíme, není pro svaté, ale pro hříšníky. Není pro zdravé, ale pro nemocné. To království připravuje Bůh pro nás všechny, kteří tu sedíme. Nezapomínejme však přitom, že je otvírá i těm, kteří na cestu do kostela zapomněli anebo v ní nenacházejí pomoc. Z Božího království není nikdo předem vyloučen. Naopak tam často ti z polí a různých cest předcházejí nás, rodilé či jinak příšlé křesťany.

A tak vlastně naše prosba o příchod Božího království je prosba i za druhé. Za všechny druhé. Za náš národ, za společenství světa. Odtud pramení naše úcta k životu každého člověka. Odtud vychází diakonie, která jde za lidmi v nouzi.

Profesor Lochman, který nás učil na teologické fakultě, napsal ve výkladu Modlitby Páně: „Hodina, v níž se dnes církve modlí za Boží království, je a zůstává, navzdory temným obzorům, v nichž žijeme, hodinou velké radosti. Neboť se nemodlíme do prázdna a do tmy. Modlíme se za pochodu vstříc přicházejícímu království.“ Spravedlnost, pokoj a radost nejsou žádné chiméry, jimiž bychom se planě utěšovali. Je to to zaslíbení království, které se v Ježíši Kristu naplňuje. Za tímto zaslíbením běžíme na své životní

pouti. Smrt našich milých a budoucí naše smrt nás může na této pouti pozastavit a jistě nás i bolestně pozastavuje. Ale navzdory všemu našemu pesimismu i našemu smutku a bolesti patří budoucnost právě jen těmto Božím zaslíbením. Proto se modlíme, plni starostí, a přece s důvěrou: Přijď tvé království. Přijdiž Pane Ježíši. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 787 *V království Božím místa dost*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste, děkujeme za vše, co od tebe přijímáme.

Radujeme se z toho, že tvůj kříž a tvé vzkříšení jsou naší nadějí. Dej, ať o tuto víru nepřijdeme, ba naopak, ať ji umíme předávat dál a dál.

Pane, dávej nám víru, abychom čerpali z naděje, kterou nám dáváš. Abychom usilovali o pokoj a smíření, abychom bojovali s vlastní lhostejností.

Dej všem sklíčeným a zoufalým, všem nemocným a umírajícím podíl na své živé naději. Mocí svého ducha vylévej hojně dary milosti na nás, na náš sbor, na naše rodiny, naše město, na naši zemi.

Pane, tobě i Otcí i Duchu svatému buď čest a sláva.

Tvámi slovy společně voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ř 14 (vybrané verše)

Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu, umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu. Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých. Proč tedy, ty slabý, soudíš svého bratra? A ty, silný, proč zlehčuješ svého bratra? Všichni přece staneme před soudnou stolicí Boží. Nesudme už tedy jeden druhého, ale raději posuďte, jak jednat, abyste nekladli bratru do cesty kámen úrazu a nepůsobili pohoršení. Království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. Kdo takto slouží Kristu, je milý Bohu a lidé si ho váží. A tak usilujme o to, co slouží pokoji a společnému růstu.

POŽEHNÁNÍ

Požehnejž tobě Hospodin a ostříhejž tebe, osvět Hospodin tvář svou nad tebou a buď milostiv tobě. Obratiž Hospodin tvář svou k tobě a dejž tobě svůj pokoj.

BŮH PŘEMÁHÁ STRACH

VSTUPNÍ SLOVO

Milé sestry a milí bratři, zdravím vás všechny apoštolským pozdravem: „*Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.*“

INTROIT: Sk 13,32n

My vám přinášíme radostnou zprávu, že slib, daný našim praotcům, splnil Bůh nám, jejich dětem, a vzkřísil Ježíše.

PÍSEŇ: NEZ 560 Vítězi k poctě zpívejme

MODLITBA

Pane, děkujeme ti za vše, co jsi pro svůj lid udělal. Za všechny dary, ze kterých se můžeme radovat, za všechny lidi, se kterými jsme rádi, za to, co nám každý den dáváš.

Děkujeme, Hospodine, za tvého Syna. Ježíš ti totiž zůstal i pod náporům výhrůžek, bičování a ukřižování věrný. On zůstal věrný pravdě. Hlavně ti dnes děkujeme za to, že ses k ukřižovanému Ježíši přiznal, že jsi ho vzkřísil z mrtvých. Ty sám jsi překonal smrt, která je největším nepřítelem vztahu a lásky. Tys otevřel dveře do Božího království. Poznáváme nyní zřetelně, že láska Pána Ježíše a jeho oběť mají naději. Skrze něj pak máme naději i my.

Díky tobě, Hospodine, se můžeme radovat, nebýt ustrašení ze všeho dění, spojit se v duchu jeden s druhým. Díky, Hospodine, že nás zveš na svou cestu.

Děkujeme, Bože, za všechny tvé svědky, kteří už mezi námi nejsou, kteří již zvítězili a jsou s tebou. Vedli nás nebo doprovázeli kus naší cesty a scházejí nám. Prosíme tě za ty, kdo jsou tvými svědky dnes, i za ty, kteří přijdou po nás. Věříme, že jsi naděje celého světa. Dávej nám, prosíme, dost síly, odvahy a lásky pro každý den. Prosíme o Ducha svatého, utěšitele a dobrého rádce.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Gn 2,4-7

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v Janově evangeliu, ve 20. kapitole, verše 19–23.

Sestry a bratři, ve filmu *Pupendo* se při jedné scéně shromáždí v ateliéru umělce dvě rodiny. Jména členů obou rodin zazní v rozhlasové stanici Hlas Ameriky. Celý děj, pro objasnění, je situován do období normalizace sedmdesátých a osmdesátých let. Hlavní postava, umělec Mára, nemůže normálně tvořit, je totiž proti tehdejšímu komunistickému režimu. Tito lidé po vyslechnutí rozhlasu začnou zmatkovat: „Všichni o nás vědí. Co se s námi stane? Co s námi bude? Mě vyhodí z místa, děti nedostudují...“ Prostě začnou malovat čerta na zeď. Postupně na sebe začínají útočit, atmosféra čím dál víc houstne. Na povrch vylézají staré hříchy a nechutnosti. Náhle však pronese jedna z protagonistek moudrý proslov: „Uvědomujete si, že přesně tady nás chtějí mít? Vždyť se nám ještě nic nestalo.“

Ano, to je ten strach, jenž nás zaháněl a zahání do kouta. Je to něco, co si na člověka sedne a zatemní mu mysl. Karel Kryl říkal, že strýček Strach a tetička Obava ti sedí za krkem. Je to něco, co nás dusí a svírá, mysl pak nemůže normálně pracovat, buňky jsou odkrveny. Ale nemusíme ani chodit do již vzdálené doby normalizace. Strachů je vždy dost. Může to být strach ze zklamání, dívka, po které toužím, mě nebude chtít. Strach z toho, že neseženu práci, strach z ciziny a cizinců. Strach z války, že se rozšíří k nám. Strach z globálního oteplování, strach z epidemií. Tyto strachy jsou často i fakticky podloženy, nepochází jen z nějakých fake news. Rusko je nepředvídatelné, globální změna klimatu nastává, miliony lidí již utíkají ze svých domovů atd. Ty obavy nás můžou úplně paralyzovat, znehybnit, je těžké se jim bránit. Strach měli i učedníci na loďce, když se vzbouřilo moře, měli obavu, že zahynou. Strach tu prostě je.

Přesně v takové situaci znehybnění, uzavřenosti se nachází Ježíšovi učedníci i nyní. Sedí sklesle za zavřenými dveřmi – ze strachu před Židy, což v tomhle kontextu jsou nepřátelé Boží. Ještě nechápou význam všech událostí, které se v Jeruzalémě tak rychle seběhly. Dokážu si představit, že jen tak tupě sedí, hledí na sebe a mlčí. Možná se předtím pohádali tak, jako ty dvě rodiny za normalizace. Možná občas padne nějaké slovo o ztracené iluzi a nejistotě dalšího života.

A v tomhle okamžiku, v moment nanejvýš žádoucí, přichází Ježíš. „*Postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“*“ Všimněme si slova „uprostřed“, zdá se mi významné. Ježíš se nestaví někam do rohu, aby byl dobře ukryt, Ježíš se postaví přímo středu místnosti, do centra. To, že se zjevuje a také to, co říká, je centrální. Můžeme to domyslet, Ježíšovo slovo, jeho nové bytí, Ježíš sám stojí v centru jednak našich životů a jednak našeho společenství. Není to okrajová figura, nýbrž postava navýsost zásadní. Co to může znamenat dnes? Možná přesně to, co to znamenalo tenkrát. Znamená to, že se nemusíme bát nepřátel Božích, těch, kteří by církev a její zvěst nejraději smetli z povrchu zemského. Nemusíme se bát nových velmocí a jejich hrozeb, protože ty mají obyčejně krátký dech, ač to tak nevypadá. Nakrátko jsou možná na koni, ale v dlouhodobém výhledu přijde ke slovu láska a milosrdenství tak, jak nám to ukázal Ježíš Kristus. Vždyť i dnes lidé vědí, že to lepší na zemi reprezentuje např. matka Tereza a Albert Schweitzer či náš Přemysl Pitter, a ne Mussolini, Hitler, Stalin či Putin. Velmi povzbudivá byla slova současné první dámy Ukrajiny Oleny Zelenské. Ta v rozhovoru pro Respekt řekla, že zlo není absolutní, dobro zvítězí. Mé srdce věřícího zaplesalo, to je řeč, která je obsažena ve velikonočním poselství: Zlo může řídit, ať už dílem velekněží, nebo Pilátovým, nebo brutalitou vojáků, ale není absolutní. I zlo a smrt se musí sklonit před dílem Božím, před Boží láskou. Prostě má své limity, je konečné, není absolutní.

Dávám do úvahy: Ježíšova přítomnost uprostřed učedníků může znamenat, že se máme více soustředit na něho místo na své problémy, jakkoliv se to zdá být nezvyklé (zvláště, když dost malých sborů slábne a mají obavy o svou vlastní existenci). Podívejme se na církev, jak začínala po vzkříšení Ježíše Krista – pár ustrašených učedníků za závorou v jedné místnůstce. Ovšem nezůstali sami, Pán přichází za nimi a nedá se ničím odradit, ani smrtí. Přichází se svým slovem o pokoji. Slovo Pána je přece to nejdůležitější.

Sestry a bratři, to je to druhé, co chci zmínit – učedníci místo strachu dostávají pokoj. Pokoj, hebrejsky šalom, znamenal něco navýsost dobrého, bylo to přání míru, který není narušován válkou, běsněním a hrůzami, přání harmonie, přátelství a svornosti. Zároveň zahrnovalo i celistvost jedincovu, zdraví na těle i duchu a také jeho bezpečnost a prosperitu.

Není to tedy takový český klídeček a pohodička v naší malé české kotlině. Ježíš učedníkům a nám předává hlubší pokoj, který je znamením věcí budoucích. Dává smysl našemu snažení, což znamená, že osvobozuje od strachu a nesmyslnosti zla. Je to ona

harmonie, jež byla Bohem zamýšlena na počátku stvoření. Možná jste zažili vnitřní štěstí, když do sebe věci zapadají, když pozorujeme nádheru, máme dobré podporující vztahy, když je nám odpuštěno a jsme svobodní od hříchů. Možná tehdy zažíváme šalom.

Sestry a bratři, Ježíš učedníky posílá do světa, a přitom dává Ducha svatého. To nám připomíná Boží vdechnutí života lidem hned na začátku Bible. Bůh vdechl člověku život, aby mohl člověk vůbec žít. A zde jako by jeho Syn vdechl učedníkům nový život. Ježíš se vlomí do jejich uzavřenosti, strachu, skleslosti a ihned jim dává Ducha svatého, aby „chytili“ nový dech. Ježíš člověka vysílá slovy: *„Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“* Tak i my máme být zvěstovatelé pokoje, míru, harmonie a dobrého bytí.

Možná se ptáte, co to může konkrétně znamenat? Třeba to, že když se setkáme s nemocí, budeme působit ve směru k uzdravení, když se setkáme s nenávistí a válkou, budeme prosazovat usmíření a mír nebo se zastaneme slabšího, který potřebuje pomoci. Jistě existuje mnoho cest, které vedou k pokoji. Zde Ježíš ono přijetí Ducha svatého dává do souvislosti s odpouštěním hříchů. Jinými slovy, tam kde je u díla Duch svatý, tam se odpouštějí hříchy. Tam vládne pokoj, nikoli strach z cizinců, xenofobie a další strašidelné věci. Duch Ježíšův vede naopak k rozvazování pout, k odpouštění hříchů, k dobrému životu. Jako církve máme obrovskou moc i zodpovědnost vzít Ježíše vážně, vzít vážně jeho poslání.

Sestry a bratři, chci zdůraznit, že z těch ustrašených učedníků Ježíš činí ty, kteří jsou vyzbrojeni Duchem svatým, mocí odpouštět; je jim udělován pokoj, šalom. V tom je obrovská naděje i pro nás. Vzkříšený Ježíš přichází za námi v našich obavách a selháních, a dává nám svůj pokoj. Již se nemusíme bát, jsme plni naděje a víry, že zlo není absolutní a dobro vítězí. Kristus vítězí.

PÍSEŇ: NEZ 188 *Neskládejte v mocných naději*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane a Otče,
dej své církvi, aby tě následovala. Dej, abychom jako tví učedníci byli schopni znovu a znovu se dávat na cestu doufání, na cestu víry. Prosíme nyní za tvého svatého Ducha.

Vzkříšený Pane, ty jsi zvítězil nad silami nenávisti, násilí a moci. Zjevil jsi nám, že nemají poslední slovo. Pomáhej nám, aby v našem společenství vládla tvá láska. Ať v ní nemá místo nenávist. Ať se neopíráme o moc a nepodporujeme násilí.

Vzkříšený Pane, přemohl jsi smrt. Slavil jsi nad ní triumf. Dej, ať křesťané kdekoliv ve světě statečně zápasí se smrtí i se všemi silami, které k ní vedou. Přemáhej peklo.

Požehnej práci lékařů, sester i dalších lidí, kteří se starají o své bližní. Požehnej práci lidí, kteří se starají o duši (různých terapeutů a psychologů), i těch, kteří se starají o ducha (pastorů, duchovních). Prosíme tě za politiky, za dobrou práci ve veřejném prostoru.

Vzkříšený Pane, ty jsi svým zmrtvýchvstáním otevřel nový věk a daroval nám naději svého konečného vítězství. Prosíme, dej všem sklíčeným a zoufalým, všem nemocným a umírajícím podíl na této naději.

Modleme se tak, jak nás naučil náš Pán: **Otče náš...**

PÍSEŇ: NEZ 401 *Za ty, kdo hladem trpí a bídou*

POSLÁNÍ: Ko 3,1-4

Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě.

POŽEHNÁNÍ

Boží pravda, kterou žádná temnota nezahalí, ta ať vám svítí na cestu, kdybyste bloudili; ať vás provází, kamkoli půjdete. Boží naděje ať je vám budoucností, tam kde jiní nevidí nic než tmu, beznaděj a konec; ať vás chrání před strachem z lidí i z příštích dnů a let. Boží láska ať sídlí ve vašich srdcích, ať je jako květ, který neuvadá a vede vás po správné cestě. Požehnání Boha, Otce všemohoucího, Syna a Ducha svatého buď a zůstávej se všemi vámi.

PÍSEŇ: NEZ 549 *Buď tobě sláva*

SNÁŠEJTE SE NAVZÁJEM

VSTUPNÍ SLOVO

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a našeho Pána Ježíše Krista.

INTROIT: Ž 96,1-4

Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívej Hospodinu, celá země! Zpívejte Hospodinu, dobrořečte jeho jménu, zvěstujte den ze dne jeho spásu, vypravujte mezi pronárody o jeho slávě, mezi všemi národy o jeho divech, neboť veliký je Hospodin, nejvyšší chvály hodný, budí bázeň, je nad všechny bohy.

PÍSEŇ: NEZ 116 *Píseň novou Pánu zpívejte* (1., 7.-9. sloka)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš,
připojujme se ke zpěvu mnoha generací tvých svědků. Děkujeme ti za dar zpěvu.
Děkujeme za bratry a sestry, se kterými můžeme zpívat. Dobře víš, že náš zpěv
je někdy pouhou karikaturou zpěvu, který si zasloužíš.
Děkujeme za to, že nás tak přijímáš a dáváš nám novou odvalu. Ke zpěvu i
k našim vztahům. Vyznáváme, že také naše vztahy často neodpovídají lásce,
kterou od tebe přijímáme. Na našich milých bratrích a sestřích nám leccos vadí.
Odpusť nám, když zapomínáme na to, co nás spojuje, a podléháme skepsi a
naštvanosti. Děkujeme za to, že před tebou zase smíme společně sedět, že smíme
společně slyšet tvé slovo a ladit noty, slova i činy podle tvé partitury.
Prosíme o pomoc tvého svatého Ducha. Pro naše shromáždění i pro všechna
shromáždění, kde se dnes křesťané scházejí, aby slavili den vzkříšení. Prosíme o
pomoc tvého Ducha pro celý svět, který také potřebuje odpuštění a smíření.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Ko 3,1-11

PÍSEŇ: NEZ 245 *Svatá doba, Páně den*

KÁZÁNÍ

Základem dnešního kázání je text z epištoly Koloským 3,12–17.

Milé sestry a milí bratři, víte, co znamená „nedělní šaty“? Předpokládám, že ano. Většina z vás, a dokonce i já, pamatuje doby, kdy lidé neměli tolik šatstva, jako máme všichni dnes. Pamatuji se na svého strýce, se kterým jsme na vesnici bydleli. Celý týden nosil na pole a do chléva jedno oblečení: košili a kalhoty. V sobotu večer se vykoupal a oholil. A na neděli si vzal všechno čisté. Ve skříni měl jen jeden oblek – ten se nosil do kostela. Neděle se nelišila od ostatních dní jenom tím, že se kromě nezbytné práce v hospodářství odpočívalo. K neděli patřilo čisté oblečení, bohoslužby a nedělní oběd.

Apoštol Pavel mluví o tom, co si mají oblékat ti, kteří patří do církve. Píše: *„Oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru, trpělivost.“* Kraličtí říkají: *„Protož oblectěž se jako vyvolení Boží, svatí, a milí, v srdce lítostivé, v dobrotivost, nízké o sobě smýšlení, krotkost, trpělivost.“*

To všechno jsou křesťanské ctnosti, o kterých jsme mnohokrát slyšeli. Sami s nimi ovšem máme problém. A učit je své děti – nad tím máme rozpaky ještě větší. Soucit, dobrota, skromnost, pokora, trpělivost – copak se s takovými vlastnostmi dá podnikat? S tím můžeme dobře vyjít možná v kostele. Nasadit si je na neděli jako nedělní šaty, a potom je zase rychle odložit. Na všední den se moc nehodí. Do práce se hodí ostré lokty, sebevědomí, umět se včas ozvat, myslet víc na sebe než na druhé. Bez trochy zdravého sobectví bychom putovali z deště pod okap a zase zpátky.

Je pravda, že Pavlova slova v první řadě do sborového společenství míří. V tuto chvíli mu jde skutečně o soužití ve sboru. Soucit, dobrota, skromnost a trpělivost jsou základ, na kterém se má sborové společenství budovat. Ale toho, k čemu nás Pavel vede, je ještě víc. Pokračuje: *„Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch.“*

Víme, jak je těžké žít vedle sebe dlouhou dobu. I ve sboru. Co se nashromáždí kuřích ok, křivd, ublížení, kolik bychom toho mohli o druhých, včetně faráře, vyprávět. Nebyla by

to jenom chvála a často bychom měli pravdu. V Kolosech to nebylo jiné. Proč si myslíte, že toho apoštol do toho sboru tolik píše? Asi proto, že s tím také měli své zkušenosti, že to bylo potřeba.

Mnohé z Pavlova vyučování je zaměřeno na službu křesťanů ve světě a na ni také za chvíli dojde. Nyní mu jde ale o nás. O nás všechny dohromady. Snášejte se navzájem, odpouštějte si, mějte lásku, která spojuje – doslova: oblečte lásku, která všechno spojuje – byli jste povoláni v jedno společné tělo, navzájem se učte, napomínejte se. Je to velký nárok na členy církve – právě na pokoru a trpělivost. Ale máme kde brát. Znovu vám přečtu celý 16. verš: *„Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmi, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch.“*

Co to připomíná? Celé bohatství slova Kristova. Vyučování. Žalmy, oslavu Božích činů, chválu, zpěv. Přítomnost Ducha svatého. Trochu jinak: Bible, kázání, písně, modlitby. To jsou přece naše bohoslužby. Tak, jak se tady scházíme. Připomínáme všechno, co Bůh pro nás udělal. Vzájemný rozhovor, společné písně k Boží slávě, prosby o Ducha svatého. To je to, co drží církve od samého začátku. Pravidelné společné shromáždění. Kázání Božího slova, vyznání vin, prosby o odpuštění, život z Boží milosti, hledání cest k Bohu a k lidem.

Bůh nás vyvolil, miluje nás, obdařil nás svatostí. Kristovo vzkříšení se týká našeho života a naší smrti. Kristova sláva se týká také nás. To nejsou zbožné fráze, to je skutečnost, kterou apoštol Pavel vztahuje na všechny, kteří uvěřili v Ježíše jako Syna Božího, kteří v této víře byli pokřtěni a rozhodli se z této víry žít. Společně s ostatními křesťany.

V tom bývá často kámen úrazu. Společně něco dělat, a dělat to dlouhodobě bývá vždycky složité. Ale jde to. Jde nám přece o společnou věc. Máme jedno východisko a společný cíl. Proto jdeme jednou společnou cestou. Není to jednoduché, každý má jiné dispozice, jiné tempo, jiné představy o tom, kudy jít a kdo má mít hlavní slovo. Víme, kdo by je určitě mít neměl, bez koho bychom se obešli, kdo by měl kde přidat – času, sil, peněz, vldnosti, ochoty.

Kdyby nás Pán Bůh nedržel, kde by nám byl konec. Ale drží nás – svým Duchem, obětí svého Syna, odpuštěním, které nám dává a ke kterému nás vede. Láskou, kterou každou

neděli vyspravuje naši chatrnou víru. Drží nás pohromadě se sebou. Drží nás – každého osobně, abychom ustáli další týden. A pomáhá nám, abychom se drželi navzájem. V neděli i ve všední den.

Na bohoslužbách, biblických hodinách, při čtení knih, v modlitbách se povzbuzujeme a učíme se, co patří k životu s Bohem, a co k němu nepatří. Tak, abychom s tím vyšli a řídili všechno, s čím se potkáme a co děláme.

K tomu máme směřovat. Apoštol Pavel říká: „*Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, číňte ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci.*“ To, co děláme, když se po bohoslužbách vrátíme domů, jak žijeme se svou manželkou nebo manželem, jak se srovnáváme mezi generacemi a jak žijeme jako občané ve společnosti, jak se chováme v zaměstnání. To všechno ukazuje, jestli žijeme, nebo nežijeme jako děti Boží.

Víra není to, že se dobře naučíme katechismus. Víra není soukromá věc, kterou na neděli oprášíme a na celý týden ji uložíme spolu se svátečním oblečením zase na další výjimečnou příležitost. Nedělní šaty mohou zůstat ve skříni. Všechno ostatní si naopak máme obléci a nechat na sobě celý týden. Od neděle do neděle. Soucit, dobrota, pokora, trpělivost, láska, pokoj a vděčnost jsou síla, která nás pronese všedními dny se všemi jejich radostmi a starostmi. Byla by velká škoda, kdybychom si to nechali jenom na neděli. Jsme vyvolení Boží, svatí a milovaní. A to přece neplatí jenom jeden den v týdnu, ale pořád.

PÍSEŇ: NEZ 763 *Všech věků mocný Králi* (1.-4. sloka)

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

K jednotlivým prosbám se můžete přidat slovy: „Pane, smiluj se.“

Pane, prosíme za sborová společenství, kde se všechno sype. Za ty, kteří jsou zklamáni poměry ve sborech a už se jim nechce na ničem spolupracovat. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za to, abychom spolu vyšli v našem sboru, aby zde byla úcta, láska, trpělivost a odvaha k dalším začátkům. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za navracení k pramenům – hledání Božího slova, Kristovy přítomnosti, moci Ducha svatého. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za ty, kteří nemají kde brát sílu k vlastnímu životu, k soužití s druhými lidmi. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za rodiny, kde se nedomluvíme ani mezi nejbližšími, kde se hádají sourozenci a rodiče s dětmi. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za národy, aby hledali cestu spolupráce a míru. Prosíme za země, kde se válčí, kde vznikají další rány a kde roste nenávisť. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za vlády světa, aby hledali cestu spravedlnosti a pomoci, aby dovedly mírnit strach lidí a statečně a moudře čelili všem populistům. *Pane, smiluj se.*

Pane, prosíme za naši vládu, za její moudrost a odvahu. Prosíme za situaci těch, kteří se cítí nejvíce ohroženi – dej, ať je vidíme a hledáme cestu, jak jim pomoci. *Pane, smiluj se.*

V tichosti ti Pane předkládáme ty, na které myslíme ve svých srdcích. *Pane, smiluj se.*

Společně voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ko 3,18–24

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

PÍSEŇ: NEZ 169 *Jak rozkošné a milé*

HOSPODIN ZA NÁS DOKONÁ

VSTUPNÍ SLOVO

Milé sestry a milí bratři, dnes je Velký pátek, den památky umučení našeho Pána. Vítám vás proto na bohoslužbách pozdravem Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pana Ježíše Krista, který sám sebe vydal za naše hříchy, aby nás ujistil o své lásce.

INTROIT: Ž 22,1-2;8;12

Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil. Daleko spása má, ač o pomoc volám. Všem, kdo mne vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se mne, potřásají hlavou... Nebuď mi vzdálen, blízko je soužení mé, na pomoc nikoho nemám.

PÍSEŇ: EZ 292 *Tak Bůh tento svět miloval*

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

dnes slavíme velikost tvé lásky, protože nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. Svou smrtí, kterou jsi pro nás podstoupil, nám dáváš ujištění o své lásce, od níž nás nic nedokáže odloučit. Pro naše vymanění z moci hříchu jsi nasadil svůj život.

Prosíme, otevři nám oči, abychom viděli pravý význam tvého kříže, abychom pochopili, co všechno jsi objal a nesl. Pomoz nám poznávat, že i nás jsi objal a unesl, se vším naším strachem, pochybnostmi, selháním a ztroskotáním.

Duchu Svátý, pomáhej nám, abychom se nestyděli za kříž, na němž zemřel Boží Syn, náš Pán.

Amen.

ČTENÍ PÍSMĚ SVATÉHO: Iz 53,2-12

PÍSEŇ: EZ 86 *Nakloň, Pane, ucha svého (1.-2., 8.-9. sloka)*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v evangeliu podle Jana, 19. kapitola, verše 28–30.

Milé sestry, milí bratři, evangelista Jan píše doslova o tom, že při Ježíšově smrti na kříži došlo k dokonání Písma. Myslí se na Písmo, kterému my dnes říkáme Starý zákon. Ekumenický překlad zde uvádí, že se Písmo splnilo až do konce. To je velmi neobvyklé vyjádření. Všude jinde evangelium říká, že Písmo se nějakou událostí naplnilo, tedy že se v Ježíšově životě odehrála nějaká událost, která byla ve Starém zákoně zmíněna. Např. Ježíšovi na kříži nelámali kosti, a to se stalo proto, aby se naplnilo Písmo: „Ani kost mu nebude zlomena.“ (v. 36) To jsou slova, která se vztahují k velikonočnímu beránkovi ve 2. knize Mojžíšově. A tato souvislost pak vyjadřuje, že Ježíš na kříži je v roli tohoto velikonočního beránka, který byl zabit a jehož krev zachraňovala před andělem zhoubcem, procházejícím Egyptem.

Ale když Ježíš umírá na kříži a ví, že všechno je již dokonáno, a pak říká svá poslední slova „*dokonáno jest*“, tak mezi tím ještě, aby se dokonalo Písmo, řekl: „*Žízním.*“ A to je velmi zvláštní. Dokonat jinak řečeno znamená „přivést k cíli“. Písmo je v tuto chvíli, podle evangelisty Jana, přivedeno ke svému cíli. A není to jenom tak, že dávný žalmista žíznil a říkal: „Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mě do prachu smrti!“ (Ž 22,16) a Ježíš na kříži také žízní a umírá, a proto se to, co kdysi prožíval žalmista, nyní propojilo s tím, co prožívá Ježíš, a tak se to dá chápat jako předpověď a její naplnění. K tomuto pojetí by se hodilo říct, že se Písmo naplnilo tak, jako se naplnilo i při jiných událostech.

Ale tady jde ještě o něco víc než jen o naplnění nějaké předpovědi. Tady jde o dokonání, o dosažení nejvlastnějšího záměru, o naplnění účelu, kvůli kterému bylo Písmo sepsáno. Tento účel se nyní uskutečňuje. Neznamená to, že by Ježíš neměl svobodnou vůli rozhodovat se v tom, co udělá. Naopak, Ježíš se dobrovolně rozhodl podstoupit to, v čem Písmo dochází svého cíle. Apoštol Pavel to velmi dobře pochopil, když v listě Římanům napsal, že „*cílem zákona je Kristus.*“ (Ř 4,10) Zákon dochází svého cíle díky tomu, co udělal Ježíš a čemu se vydal. V Kristu naplňují texty zákona svůj záměr, docházejí svého cíle. Nikoli svého konce ve smyslu, že by přestaly platit, ale naopak dosahují své plné realizace, svého završení.

Toto překvapivé pojetí celkového smyslu Písma otevřelo prvním křesťanům cestu k tomu, aby Kristova smrt na kříži nebyla vnímána jako nějaký omyl, jako něco, co se stalo náhodou nebo nedopatřením. Nebyla to jen justiční vražda, spiknutí mocných proti Ježíšovi, rafinovaný způsob, jak se elegantně zbavit nepohodlného člověka. Tak se to může jevit navenek. Ale ve skutečnosti Ježíšův život a smrt na kříži představuje dokonání nejvlastnějšího záměru celého Písma, které zde dosahuje uskutečnění svého nejhlubšího smyslu.

Pro nás může být nesnadné domyslet závažnost toho, co všechno to znamená. Dneska už totiž nežijeme v kultuře, kde by jeden soubor posvátných textů vyjadřoval základní orientaci celé společnosti, stanovil veškeré etické, náboženské, právní a společenské hodnoty. Otázky, jak správně žít, co je dobré a co je špatné, ale také otázky osobní i národní identity, tedy kdo jsem a kdo jsme jako společenství, jaký je smysl mého života i smysl celonárodní. A také jaký je Bůh, co má dobrou budoucnost a na co mohu v životě vůbec spoléhat... Všechny takto závažné otázky byly po staletí konzultovány s posvátným Písmem a odpovědi na ně byly hledány v jeho textech.

A teď si představme, že v kultuře, kde toto Písmo představuje nejvyšší autoritu, najednou nějaká skupina přijde s jeho zásadně novým pojetím. Nezpochybní toto Písmo, je to stále posvátné Písmo a všechno, co je v něm uvedeno, stále nějakým způsobem platí. Ovšem celkový smysl tohoto Písma byl završen a dokonán až v okamžiku, kdy Ježíš zemřel na kříži. To znamená, že až tato událost umožňuje správně pochopit, k čemu celé Písmo směřuje, kam je zacíleno.

Pokud přijmeme tento pohled prvních křesťanů, konkrétně evangelisty Jana, může nás napadnout, že k dokonání ještě chybí jedna podstatná událost, a tou je vzkříšení. Je pozoruhodné, že Ježíš neřekne „*dokonáno jest*“ při svém zmrtvýchvstání, když se poprvé po vzkříšení setká s učedníky, ale řekne to jako svá poslední slova před smrtí. Není snad dokonáno až jeho vzkříšením?

Apoštol Pavel píše, že „*Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem, byl pohřben a byl vzkříšen třetího dne podle Písem...*“ (1K 15,3-4). Tedy „podle Písem“ je vysloveně jak Kristova smrt, tak jeho vzkříšení třetího dne.

Ale v Janově evangeliu je důraz položen jinak. Ježíš dokonává záměr Písma celým svým životem a svou smrtí, protože tím ze své strany završuje uskutečnění Boží vůle, která je v Písmu zjevena. Uzavřením Ježíšova života na kříži je Písmo dovedeno ke svému cíli z hlediska toho, co bylo Ježíšovým úkolem. To, co bude následovat, je už dílo Boha Otce, kterému se Ježíš odevzdává. Evangelista Jan to vyjadřuje tak, že Ježíš doslova „odevzdal ducha“, myšleno Bohu Otci. Odevzdal mu svůj život.

Ježíš až do konce svého života dokonale naplnil, tedy dokonal Boží vůli, zjevenou v Písmu. Naše životy takto dokonale v souladu s Boží vůlí obvykle nejsou. Na konci lidského života často zůstávají nesplněné úkoly, nezvládáme všechno dokonale. Málokdo na konci svého života při zpětném pohledu může říct: „Udělal jsem všechno, co jsem měl.“ A proto v Ježíšově dokonání můžeme zahlédnout jeden z rozměrů zástupnosti jeho života a smrti.

Díky tomu, že Ježíš dotáhl záměr, který Bůh zjevil v Písmu, až do konce, tak také pro ty, kdo jsou s ním vírou sjednoceni, platí, že je dokonáno. Navzdory našim obavám a strachům z toho, že jsme něco nezvládli, nemusíme upadnout do zoufalství, neboť v tom nejhlubším základu svého života jsme drženi a nesení tím, co udělal a dokonal Ježíš. Nestojíme a nepadáme se svými vlastními výkony a cíli. Síla naší křesťanské naděje sahá vždy o kus dál než ta, která vychází z nás samých, z našich sil a možností. Ne co my jsme dokonali, nýbrž co on dokonal, to nám dovoluje, abychom se na konci svých životů v pokoji připojili k Ježíšovým slovům: „*Dokonáno jest.*“

V žalmech je na dvou místech vyjádřeno, že Hospodin za nás dokoná to, co my nemůžeme, nedokážeme. Ekumenický překlad to uvádí slovy: „*Hospodin za mě dokončí zápas...*“ (Ž 138,8; srv. Ž 57,3), kraličtí přímo říkají: „*Hospodin za mě dokoná...*“ Někdy nás může trápit, že jsme v životě něco důležitého nezvládli a už nemáme sílu nebo možnosti to nějak změnit, nějak to napravit. Ale náš život tím nemusí být určován, nemusí být ve vleku naší nedokonalosti, protože Bůh skrze Krista dokonal. Je dokonáno a my k tomu nemůžeme nic přidat, nemůžeme to nijak vylepšit, můžeme to však přijmout a najít v tom svou naději. Amen.

PÍSEŇ: EZ 327 *Náš pastýř, věrný Boží syn*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pán zemřel na kříži. Zná utrpení tohoto světa. Není nikomu vzdálen v žádné situaci. Proto se vždy, a zvláště dnes, smíme přimlouvat za všechny, kdo jsou v tomto světě ohroženi a zdrceni.

K přimlouvám se připojme společnými slovy: *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*
Prosme za všechny postižené a nemocné, za staré a osamělé, za neúplné rodiny a za děti bez rodin, za nezaměstnané a za ty, kdo jsou ve svých potřebách přehlíženi a opomíjeni. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za všechny, kteří nevidí žádné dobré východisko ze své situace, za ty, kterým se nedostává pomoci, za všechny, kteří byli jinými lidmi zklamáni, zneužiti a zrazeni, za ty, kdo utekli k zatvzlosti srdce nebo k závislosti, za ty, kdo se zapletli do pocitů viny, a za ty, kdo se cítí opuštěni Bohem. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za ty, kdo slouží a pečují o potřebné a často jsou sami vyčerpáni a na konci svých sil. Prosme také za ty, kdo rozhodují a vládnou, ať mají moudrost, pokoru a ohled na dobro všech lidí. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za celé stvoření, které sténá v křečích a čeká na spásu. Za všechny, kteří se snaží o jeho zachování a za všechny, kteří trpí jeho ničením. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za všechny, kdo trpí válkou, za pronásledované a za všechny, kdo žijí v bídě, nesvobodě a útlaku. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za církev, ať žije v Kristu tak opravdově, aby světu vydávala věrohodné svědectví o Boží lásce. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za všechny, kteří o Bohu nevědí, ať konají dobro a přes všechny překážky dosáhnou pokoje. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Prosme za naše sborové společenství, aby se v něm lidé všech věkových kategorií mohli setkávat s Božím oslovením i s lidským pochopením, přijetím a přátelstvím. *Prosíme skrze Krista, našeho Pána.*

Hospodine, vyslyš naše prosby, když k tobě společně voláme jako tvoje děti: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Fp 1,6

Jsem si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede je až do dne Ježíše Krista.

POŽEHNÁNÍ

Požehnání Boha Otce, Syna i Ducha svatého zůstávej na vás a ve vši vaší lásce a modlitbách pro tento den i navěky.

PÍSEŇ: EZD 662 *Do země se skrývá*

CO JE ČLOVĚK?

INTROIT: Ž 104,24;27-28

Jak nesčetná jsou tvá díla, Hospodine! Všechno jsi učinil moudře; země je plná tvých tvorů. A to vše s nadějí vzhlíží k tobě, že jim dáš v pravý čas pokrm; rozdáváš jim a oni si berou, otevřeš ruku a nasytí se dobrým.

VSTUPNÍ SLOVO

Vážený sbore, milá shromážděná církev, bratři a sestry v Kristu Ježíši, milí přátelé, přišli jsme vedle jiného také žasnout, zvu vás k tomu a zdravím vás tohoto rána či dopoledne v tomto kostele: Milost vám a pokoj! Amen.

PÍSEŇ: EZ 179 *I hvězdy a slunce*

MODLITBA

Pane, stojíme před tebou nejen jako částka Kristova lidu, ale také jako jednotliví lidé.

Děkujeme za všechno, co nás činí lidskými. Za lásku, za dobré nápady, vytrvalost, laskavost. Děkujeme za lidský rozum, za sílu vůle k mnohému dobrému.

Prosíme, odpusť nám, co je na nás lidech nedobré. Odpusť hloupost, odpusť, že často myslíme na to, co se ti nelíbí – a nejen myslíme.

Pane, přišli jsme, abychom se stali víc lidmi. Uč nás být silnými, ale ne bez soucitu; uč nás být spravedlivými, ale s pochopením a milosrdenstvím; uč nás být aktivními v hledání pravdy, ale s trpělivostí. Víš, že nám toho mnoho chybí.

Přidej našim tělům a životům ze svého Ducha, dechu, který otvírá nové.

Amen.

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO: J 19,1-11

PÍSEŇ: EZ 177 *Nuž Bohu děkujeme*

KÁZÁNÍ

Základem pro dnešní kázání bude Žalm 8, zejména pak 5. verš.

Co je člověk, pomyslí si občas každý. Ta otázka není snadno k vyřešení. Jsme a zůstaneme si tajemstvím. Jsme rozumní i nerozumní, citliví i bez citu, schopní hlubokého přátelství a lásky, ale také vražedné nenávisti, jsme vrchol stvoření i jeho největší nebezpečí. Mozart i Hitler, Ježíš i Nero, matka Tereza i Jezábel, Milada Horáková i prokurátorka Brožová-Polednová. Mistrovské dílo Stvořitelovo či padlé stvoření pod hovado a největší nebezpečí, které hrozí pod sluncem všemu živému?

Jsem to já? Nebo je to nějaký průměr ze všech lidí? Z těch nejhorších, o nichž si řeknete – co je to jen za lidi? Je zřetelné, že otázka, co je člověk, je navždycky otevřena. A je to tak, myslím, dobře. Jde o to se ptát, nepřestat žasnout, nebýt hotov.

Nejde ale zůstat jen u této otázky. Žalm ani svět totiž člověkem nezačínají. Že na člověka někdo pamatuje, má své předpoklady. Žalm začíná Stvořitelem a tím, co vzešlo z jeho ruky, a chvalozpěvem.

Tak tedy člověk uprostřed stvoření. Které mu Bůh klade k nohám. Člověk sice přesahuje ostatní stvoření, ale také je omezen. Člověku je dáno místo mezi nebem a zemí. Je koruna stvoření, má něco víc než rostliny a zvířata (a právě samo kladení takových otázek ukazuje lidskou výjimečnost – totiž schopnost ptát se, přemýšlet i o sobě a přemýšlet dokonce o svém přemítání); ale zase míň než ten, kdo obsáhne všechno.

Při pohledu na nebesa a měsíc a hvězdy člověku dojde jeho nepatrnost, maličkost jeho maličkosti i všeho našeho lidského hemžení. A přece je člověk také korunován slávou a důstojností. Totiž každý člověk – a to je jeden ze základních kamenů rovnosti mezi lidmi, naší nekonečné a jedinečné důstojnosti před Bohem, mezi sebou navzájem, bez ohledu na drobné odlišnosti.

S tím souvisí, že člověk je v Bibli nazván obraz Boží. Snad právě v té schopnosti uvědomit si sebe sama, schopnosti reflexe a sebereflexe. Ale také je člověk padlé stvoření, ten, kdo selhává, kdo utíká před Bohem, kdo si podmaňuje nejen svět, ale taky druhé, a utíká před zodpovědností. A Bůh se ptá jako tehdy v ráji – Adame, Evo, kde jsi? A odpovědí bývá mlčení a různé fíkové listy, zakrývající selhání.

Člověk je tělo a dech Boží (podle Starého zákona), který nás zemany obživuje a není to žádná sláva. Trvá však naděje na lepší a tím je v křesťanské víře nové bytí člověka v Kristu. Hle, člověk, slyšeli jsme z Janova evangelia – konečně člověk, který se neschoval, neuhnul, nebál se být opravdu člověkem.

Taková je „nová lidská svoboda, daná Kristem, od zajetí hříchu a svobody k partnerství s Bohem a ostatním tvorstvem. Tento čerstvý start stojí na milosti Boží, která se nám dává v Ježíšově novém lidství. Ježíš je dokonalým uskutečněním člověčenství v nepokřiveném vztahu s Bohem. Představuje také lidské bytí pro druhé, život v naprosté solidaritě se všemi lidmi, zvláště pak s hříšníky, cizinci, s lidmi chudými, znevýhodněnými a postiženými“. (Migliore, Víra usilující porozumět)

Ta otázka, co je člověk, je ovšem také osobní. Co jsem já za člověka? O koruně se mi nesní, není to žádná sláva, o vládnutí nad dílem Božích prstů nemůže být řeči. Já a pán nad zvířaty? Inu, hodně jsem jich pozřel. A když pomyslím na svou vládu nad stvořením, přechází mě jakákoli kritika našich pánů nahoře.

Nestarám se dost o stav světa kolem sebe, spoléhám, že to nějak funguje a že vše nějak půjde dál, aniž bych se musel zásadně změnit. Vozím se jako pán v kočáře a kouře je z toho dost, přepychově oděn v un-fairtraidové oděvy z východní Asie. Bravu a skotu (o ptactvu nemluvě) mám na svědomí pěknou řádku, snad jen těch mořských ryb míň, než by bylo zdrávo. O netvorech si nechám jen tak zdát či číst. Není to úplně dobrá bilance, když tak o sobě ve světle osmého žalmu přemýšlím.

Přesto i já smím nejen z toho žalmu uslyšet – někdo na mě pamatuje. Někomu stojím za myšlenku, za vzpomínku. Jsem, protože někdo na mě pomyslel dřív. Jsem, protože na mě někdo pamatuje, a to nejen Bůh, ale i druzí lidé. Ale jednou nebudu. Jsem ze země a do země se jednou vrátím. Jednou nebudu, nebudu si pamatovat a časem si nikdo nebude na zemi pamatovat mě.

Ta otázka po člověku má zůstat otázkou. Sám jsem v životní fázi, kdy právě otazník je mi bližší než tečka či dokonce vykřičník. Už nějakou dobu mám za sebou mladické nutkání, že přece musím druhé o něčem přesvědčit. Snažím se víc ptát a poslouchat. Už jsem poznal, že jsme různí, že jsme sice všichni vyšli z Boží ruky, ale vyšli jsme z různých

podmínek, jsme formováni jinou zkušeností, a přitom jsme si rovni a v lidské důstojnosti stejní. Snažím se vnímat jinakost, být za ni (samozřejmě někdy se skřípajícími zuby) vděčný. A ptát se. Vždyť Bůh se taky ptá.

To všechno v dobré naději na nové lidství skrze Ježíše Krista. Ve spolehnutí na Boží příklon k nám, ke mně, ač se tomu někdy divím. Totéž se snažím přát druhým, protože lidmi se stáváme a zůstáváme jimi, pokud jsme solidární se svými bratry a sestrami – to je způsob života, ke kterému jsme byli stvořeni a povoláni – k hluboké a často náročné solidaritě s druhými. Dá to fušku a přemáhání, ale trvá naděje, že jako lidé nejsme hotoví, smíme očekávat naplnění proti vší zkušenosti se sebou a se světem na základě Boží milosti. Ještě není hotovo a tahle otevřenost k budoucímu je podle mě spojena s otevřeností vůči druhým. Jsem, protože si mě pamatuje Bůh. A snad i jednou budu, protože na mě nezapomene.

PÍSEŇ: EZ 8 *Vstříc tobě, Bože, celá země plesá*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, Stvořiteli světa,

přimlouváme se a chceme mít na zřeteli celý tento svět, s jeho podivuhodnou propojeností a provázaností... Žasneme a divíme se, jako bychom něco sami zmohli, ale máme naději.

A tak prosíme za přírodu, stvoření, za své bratry a sestry v kožíšcích i jiném odění, za rostliny vrostlé do země a vztahující se k nebi i za sebe, kteří jsme nejen korunou, ale snad i chorobou tohoto světa, hrozící jej zničit. Slyšíme od tebe o podmanění a zapomínáme žasnout, lehce žít, pastýřsky pečovat.

Prosíme proto o moudrost pro sebe i pro celé lidstvo. Prosíme o moudrost a pokoru pro všechny, kdo hlásají evangelium, i pro ty, kteří je k této službě připravují.

Prosíme za dobré mezilidské vztahy, za lásku, která je bez manipulace a vede ke svobodě a zralosti. Prosíme za obrácení všech, kdo žijí v zajetí hněvu, nenávisti, sobectví, viny či neodpuštění. Prosíme za ty, kdo trpí duchovním či materiálním nedostatkem.

Prosíme, abychom dokázali milovat celým srdcem tebe i svého bližního jako sebe sama. Prosíme za nemocné, za ty, kdo jsou blízko smrti.

A prosíme také společně, jak nás to učí tvůj Syn: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ř 8,18–21

POŽEHNÁNÍ

Chvála tobě Hospodine! Neboť ty nám umožňuješ poznávat jeden druhého, a tak žít radostí ze setkání. Prosíme, otevři nyní naše duše pro rozměr své lásky ke všem. Nauč nás říkat upřímně tvé jméno a pomoz nám společně tvořit svět, který je tebe hoden.

Požehnej vás všechny všemohoucí Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen.

PÍSEŇ: EZD 630 *Nahý jsem se na svět narodil*

O PANÍ PUTIFARCE

VSTUPNÍ SLOVO

Milí bratři a milé sestry, vítám vás ke slovu Božím a zdravím vás: Pokoj vám. Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.

INTROIT: Ž 16,8

PÍSEŇ: NEZ 99 *Nakloň, Pane, ucha svého* (1.-4. sloka)

MODLITBA

Hospodine, náš Bože, náš nebeský Otče,
děkujeme ti za to, že jsi nám dal neděli. Den, kdy máme nechat všední věci
v pozadí a radovat se z toho, co jsi pro nás připravil.

Ty ale víš, kdo jsme – lidé s čistým i nečistým svědomím, spokojení i
nespokojení, silní i životem znavení, bezstarostní i starostmi a strachem
obtěžení.

A při všech těch rozdílech všichni jsme stejně před tebou hříšní, a tak také
všichni stejně odkázaní na tvé odpuštění a tvou milost.

Prosíme tě proto, Bože plný milosti a lásky, abys byl nyní s námi, dal nám slyšet
své slovo a jím nás upokojil a daroval nám naději i potěšení, které tak moc
potřebujeme.

Přijmi prosím naše modlitby a písničky a mocí Ducha svatého otevři našim
uším i duším všechno, k čemu jsme se tu nyní shromáždili tak, abychom tu
nebyli nadarmo.

Amen.

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO: Gn 39,1-20

PÍSEŇ: NEZ 188 *Neskládejte v mocných naději*

KÁZÁNÍ

Základ dnešního kázání je zapsán v 1. knize Mojžíšově, 39. kapitole, verše 21–23.

Milí bratři a milé sestry, „*Josef byl odveden dolů do Egypta*“. Ano, Josef klesl z výšky dolů. Z rozmazleného synka v šatech pro prince je zajatec a otrok. Ztratil rodinu, domov i svobodu. Ze zaslíbené země je odveden do Egypta, do pohanské země, která je v Bibli země hříchu, nesvobody a útlaku. Tam není uctíván Hospodin, ale faraó jako božstvo, jako absolutní vládce nad lidskými životy. A tam je Josef prodán jako kus dobytka...

Ale tu čteme překvapující věc: „*S Josefem však byl Hospodin*.“ Teď? Když je otrok? V cizině, pod vládou faraóna? Ano, právě teď, když je dole v Egyptě, i tam vládne Hospodin. Dokud byl Josef v pořádku, dokud se mu vedlo skvěle, zůstával Bůh jakoby skryt, vzdálen, nepadla o něm zmínka. A teď, když se Josef octl v domě, kde pánem nad jeho životem je pohan Potífár, velitel faraónovy stráže, teď slyšíme, že tam s Josefem byl Hospodin.

A Josef se změní. Už není příčinou závidění a nenávidění, jako když byl doma mezi svými bratry – najednou je příčinou požehnání. Josef pracuje a jeho práce přináší užitek a bohatství. Je to tím, že s ním je Bůh. Odtud ta zázračná Josefova šikovnost, stejně jako později jeho schopnost vykládat sny. To není od přírody a doma se to nenaučil. Jen díky Hospodinu se Josef stal požehnáním.

Vzpomeňme, jak se opakovaně a podivuhodným způsobem stávali praotcové Božího lidu požehnáním svému okolí. Vzpomeňme na Abrahama, prosícího za ke zlu zvrácenou Sodomu. Na Izáka, kopajícího v poušti studny (pro cizí pastýře). Na Jákoba, jak díky němu zbohatl jeho tchán Lában...

A protože s Josefem byl Hospodin, proto se daří i jeho pánovi. Josef dostává na starost stále větší část jeho majetku, až se nakonec stane nejvyšším správcem a jeho pán je s ním spokojen, váží si ho, má k němu důvěru a spoléhá na něho.

Tak to vypadá, když je s námi Hospodin a my s ním. I uprostřed nevěřících máme z Božího požehnání prospěch my sami i ti kolem nás. Tím požehnáním jsou všichni bohobojní,

kteří pomáhají, osobně anebo zprostředkovaně, jak to známe z pokojnějších časů (polévka bezdomovcům), a nyní, v čase tak nepokojném, o to víc.

A požehnáním je poctivý křesťanský politik, starosta, podnikatel... Každý, kdo se nestará jen o sebe. Pak si ti druzí váží naší práce a slušnosti a spolehlivosti a mají k nám důvěru. Jenomže, jak čteme dál v Josefově příběhu, není to bez pokušení. Potífar Josefovi svěřil celý svůj dům i pole, v důvěře vše ponechal v jeho ruce. Až na svou ženu. A právě ta se začne Josefovi sama nabízet. Ona v něm nevidí spolehlivého a důvěryhodného správce, jakého by měla svému muži přát. Vidí muže ušlechtilé postavy a krásného vzezření a začne ho svádět, aby zradil svého pána a stal se jejím milencem.

Jistě je tato paní Potífarová zápornou postavou, její chování máme hned chuť odsoudit. Ale než začneme hledat kamení, které bychom po ní hodili, vzpomeňme, jak se k podobné ženě zachoval Ježíš. Když k němu přivedli jednu takovou, která byla přistižena přímo při cizoložství, řekl: *„Kdo z vás je bez hříchu, první po ní hod' kamenem.“* A když se žalobníci vytratili, řekl Ježíš: *„Ani já tě neodsuzuji.“* Nečteme tento příběh, abychom si vychutnali soud nad Putifarkou, ale abychom si všimli, jak se chová ten, s kým je Hospodin, jak se zachová Josef, sváděn k nevěře bohatou dámou.

Morálka starověku se od morálky naší společnosti neliší. Nevěra je pokládána za běžnou věc a ani se nad ní nikdo moc nepohoršuje. Jeden partner na celý život, to je pro neschopné, nudné, pro ošklivce. Ale Josef takový není. Té ženě říká: *„Můj pán mi svěřil všechno, co má. Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti?“* Chce jí vysvětlit – tady přece nejde jenom o nás dva, co my spolu prožijeme. Tady jde ještě o toho třetího, koho bychom zranili. Ohled na něj musí vést v takových situacích k útěku.

Ohled na partnera, ohled na děti, které už ten druhý třeba ve své rodině má, nebo na děcko, které by se mohlo narodit, ač nepřáno. To Josef učí pohanskou paní: Nezklamuj důvěru tvého muže a ty bys ho také neměla zklamat. Rozumějme, nejde tu o přísnější morálku, že by snad křesťané byli nějak mravnější a svatější. I na nás doléhají pokušení, i nás napadne ledajaká myšlenka, i my máme své slabosti. Ale snažíme se jim nepodlehout, protože druhému nechceme ublížit.

A to druhé, co Josef zmiňuje: Jak bych se mohl prohřešit proti Bohu! On by se to třeba ani nikdo nedozvěděl, ono by nám to třeba prošlo a zdánlivě by se nic nestalo. Ale před Pánem Bohem to neutajím, jeho tím urážím, před ním je to špatné. Ať už to někdo další zjistí, nebo ne. Z těch slov poznáváme, že Josef na Boha nezapomněl. Neřekl si: Ted' jsem daleko od domova, tady vládnu jiní bohové a jiná pravidla, tak tady já budu žít po jejich... Věřil, že i tady je Hospodin s ním a že jeho vůle platí i nad pohany a že je lepší poslouchat Hospodina než tu cizí ženu. Josef radši uteče, než aby zhřešil. Uteče ženě, která po něm touží, a jí zbude v ruce jen jeho roucho.

A tak se opět Josefovi stanou jeho šaty zdrojem nepříjemností, ta dáma si je schová jako důkaz. Jako svědky zavolá služebnictvo a křičí: Ten Hebrej se chtěl se mnou miliskovat! Poštvat proti Josefovi jeho podřízené asi nebylo těžké – jako by říkala, že ten přivandrovalec, co vám chce dělat šéfa, si dovolil takovou drzost! A pak obviňuje manžela: To ty jsi ho přivedl, potrestej ho!

A Potífar dá Josefa uvěznit. Ani ho nevyslechne. Víme jen, že se velmi hněvá. Jisté je, že Josef zase klesl dolů, docela až na dno. A přece znovu a dvakrát čteme: Hospodin byl s ním. Člověk by řekl: A co to bylo Josefovi platné? Proč ho Bůh nechal zase tak trápit? Proč je (nevinný) Josef ve vězení, když už se zdálo, že se jeho situace obrací k dobrému?

Bible tu otázku neřeší a Josef si ji neklade. Dozvíme se něco jiného – když je mu nejhůř, když definitivně ztratí svobodu a octne se na dně, i tam je Hospodin s ním. Neopustí ho, dál se o něj stará. Tedy: Hospodin není jen s těmi, kterým se daří, kteří stoupají výš, mají úspěch, jsou zajištěni. Hospodin je především s těmi ubohými dole, se zajatci a uprchlíky, s ohroženými a poníženými, s nespravedlivě trestanými a ukřivděnými. I když jsou zticha, i když se nebrání a nevolají po spravedlnosti. Na nich mu záleží, spěchá jim na pomoc. Je jim posilou a mění jejich úděl.

Ani nevíme, jestli se Josef modlil a věřil v Boží pomoc. Na lidském volání a naší víře to nezáleží, i když nám mohou být útěchou. Vždyť co volal Ježíš na kříži? Bože můj, proč jsi mě opustil! A přece byl Bůh s ním. Neopustil svého Syna, a nakonec ho vyvedl ven z hrobu.

Bible nás tu ujišťuje: Věřte, že Hospodin je s vámi, i když budete obklopeni nepřátelským a bezbožným a zlým světem. Bohu v tom nikdo nemůže zabránit. Josef si znovu získal oblibu svého nadřízeného a opět se stal pro své okolí požehnáním. I v situaci, která se nezdá být příznivá, může Bohu věrný člověk být ku pomoci druhým, a tím být svědkem o Boží moci a ochraně. Josefův příběh neskončí ve vězení. Splní se ty sny, pro které ho bratři tolik nenáviděli. Ale hlavní je to, co se tu stále opakuje – že Hospodin je s Josefem. Je s námi. Amen.

PÍSEŇ: EZ 182 *Pán Bůh je síla má*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste,

ty jsi slíbil věnec vítězství těm, kdo tě milují, a tím nám dáváš naději, že žádné zlo ve světě nezvítězí. Že i to, na jaké jsme už ani nepomysleli, bude přemoženo. Vidíme kolem sebe mnoho trápení a propadáme strachu, že si s tím nevíme rady. Prosíme tě, pomáhej tam, kde lidské možnosti končí.

Bud' s oběťmi válek, bud' s těmi, kdo jsou na útěku, kdo jsou pod útlakem, v zajetí a nesvobodě. Přiváděj bohaté lidi k pomoci potřebným, zdravé a silné k slabým. Skláněj se k těm, kdo žijí bez lásky a v samotě, k opuštěným ženám a sirotkům. Dávej sílu těm, kdo jsou s nimi a snaží se jim pomoci.

Přimlouváme se za lidi obtížené stářím, za lidi na konci života i za ty, kdo pro ně pláčou, a přitom jsou s nimi.

Pane, dej, ať církve, všichni, kdo se nazývají tvým jménem, září ve světě světlem, které jim dáváš. Ať víru v tebe prokazují skutky milosrdenství.

Žehnej práci Diakonie a všem dalším, kdo nejsou lhostejní. Nacházej jim ochotné, milé a pilné spolupracovníky.

Dej, ať všichni křesťané ukazují k tobě, mluví o tvé lásce a sami se radují ze tvé blízkosti a tvého požehnání. Způsob, ať odoláváme pokušením a beznaději.

Bud', Pane, s námi, bud' s našimi sbory, které máme rádi, bud' s křesťany tam, kde jsou utiskováni. Ochraňuj nás i naše milé a blízké.

K tvému i našemu nebeskému Otci ještě společně voláme: **Otče náš...**

POSLÁNÍ: Ř 8,35nn (výběr)

A protož: kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zdali zarmoucení, aneb úzkost, nebo protivenství? Zdali hlad, čili nahota? Zdali nebezpečství, čili meč? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstvo, ani mocnosti, ani nastávající věci, ani budoucí, ani vysokost, ani hlubokost, ani kterékoli jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.

POŽEHNÁNÍ

Bůh pokoje pak budiž se všemi námi.

PÍSEŇ: NEZ 410 *Směr mi dej, ať nebloudím*

CO SE STALO PŘI ROZSÉVÁNÍ

VSTUPNÍ SLOVO: Ž 32 (výběrové verše)

Blahoslavený jest ten, jemuž odpuštěno přestoupení, a jehož hřích přikryt jest. Já když jsem mlčel, prahly kosti mé v úpění mém každého dne. Ale když hřích svůj oznámil jsem tobě, řekl jsem: Přiznám Hospodinu přestoupení svá, ty jsi odpustil nepravost mou a hřích můj. ... Ty jsi skrýše má, od soužení zachováš mne, a plésáním vítězným mne obdaříš. Radujte se v Hospodinu, a plésejte spravedliví, a prozpěvujte všichni srdce bezelstného.

PÍSEŇ: NEZ 47 *Šťastný je člověk, jemuž Bůh odpustil*

MODLITBA

Smíme se stavět před tvou tvář, Pane, bez přetvářky a přikrašlování. Nemusíme retušovat své prohry, selhání a pády. Nemusíme předstírat, že jsme dokonalí věřící. Děkujeme, že tento prostor vytváříš ty sám svým pozváním a odpuštěním. Děkujeme, že ti můžeme otvírat svá srdce. Vysvobozuješ z pout pokrytectví i beznaděje. Evangelium o tvém království prosvěcuje novou silou naše dny. Prosíme, ať se nám i dnes stane inspirací. Dej vanout svému Duchu, aby se příběhy o tvém zaslíbení, požehnání a o blízkosti tvého království staly zdrojem odvahy svěřit se ti a daly novou chuť žít, důvěřovat ti a následovat tě.

Amen.

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO: Gn 26,1-3+12-22

PÍSEŇ: NEZ 667 *Zůstaň s námi, Pane, když se stmívá*

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Marka, z 4. kapitoly, od 1. do 9. verše.

Vydali jsme se dnes na bohoslužby – a spolu s Ježíšovými posluchači jsme se ocitli u moře jako někde na dovolené. Znalci biblických map či reálií by mne možná chtěli opravit, že

v evangeliu jde jen o Genezaretské jezero, jenže my teď neposloucháme turistického průvodce ani přednášku o svaté zemi, ale evangelistu – a ten moc dobře ví, proč říká moře.

A tak slyšíme: Jak Ježíš učí zástup? Tak, že doslova *sedí na moři*. Tam, kde se to houpe... a taky občas pěkně zabouří. Vyučuje o Božím království v prostředí riskantním, ohrožujícím. Prvním křesťanům takové moře, každou chvíli rozbouřené, evokovalo pronásledování, tedy bouře protikřesťanské, bouře xenofobie, bouře, které spouštějí lidské předsudky.

Taky se to ale takhle může houpat pod kýmkoli, kdo nenadále ztratí pevnou půdu pod nohama nebo propadá zoufalství. Lidé postižení tornádem či povodní by mohli vyprávět. Ježíš si tuhle riskantní houpavost existence pouští na tělo (jen co odučí, zavede na to moře i své učedníky a nebude to žádná rekreační projížďka). A zároveň tu teď sedí jako svrchovaný Mistr a ten zástup na zemi vyučuje.

To vyučování je přítom pro každého, byl tam přehojný zástup. Lidé dychtiví, ve víře kovaní, i ti zklamaní. Zájemci o cestu života i zvědavci na náboženské zajímavosti. A nejspíš i ti, co už nejednou Ježíšovi vytmavili, že ruší staré dobré tradice (o čemž se dočtete těsně předtím, než nás evangelista pozve poslouchat tady u toho moře). Taky tam byli učedníci, které u toho moře pozval, ať jdou za ním, včetně Léviho, celníka, který se do té doby až po uši topil v moři své zazobanosti, zaprodanosti a odsouzeníhodnosti.

Každý teď může uslyšet – uvidět – uvěřit, kudy podle Ježíše pro nás cesta vede. A protože tu cestu není vidět, protože my ji, pohlaceni ve svých problémech, zahlušení špatnými zkušenostmi či falešnými představami, sami vidět neumíme, uchýlil se Ježíš k podobenství. K přirovnání. Jak je to s tím královstvím, co o něm sám pořád vypráví, o tom vypráví příběh (trochu jako ze života, ale právě že jen trochu). Příběh o čem? O tom, co se stalo při rozsévání.

Když je řeč o Božím království (a ještě víc, když se k něčemu přirovnává), důležité nejsou „osoby“, ale děj. Událost, proces. Není to tedy podobenství o rozsévači, přestože nám to tak nadpisek v Bibli tvrdí, ale podobenství o tom, co se při rozsévání stalo. Když Ježíš vyučuje, nevypráví „alegorická“ ponaučení, do nichž můžeš nacpat tisíc a jeden význam.

Ne, on svým „slyšte!“ otvírá uši, oči i srdce pro to, co za děj nám otvírá blízkost Božího království. Ať už máš za sebou jakýkoli životní příběh, ať stojíš pevně, nebo se to s tebou zrovna pěkně houpe, teď poslouchej.

I vyšel rozsévač, aby na svém poli rozséval. Proč rozsévá? Otázka možná banální, ale důležitá. Aby – až nadejde pravý čas, čas sklizně – mohl žnout a sklízet úrodu. Životodárnou. Pro rozsévajícího není rozhodující čas rozsévání, ani co se přihodí bezprostředně po tom, ale až čas žně. Sklizeň. Úroda.

Přesto, i když to není úplně rozhodující, všímá si Ježíš i toho, co se se setbou stalo v čase rozsévání (či bezprostředně potom): Na zrno, jež nepadlo do zkyplené půdy, ale skončilo vedle na ušlapané cestě, se slétli ptáci (jako holubi, tomu i v městě rozumíme). Zrno, co padlo na vyhrátou skálu, sice rychle vzešlo, ale záhy ho upražilo slunce, protože nemělo kořen ani vláhu. A pak je tu trní. Příslomečný parchant, provázející a ztrpčující lidskou existenci už od Adama, tedy od té doby, co po vyhnání z ráje uslyšel: „*Trní a bodláčí ploditi bude tobě země.*“ A tohle trní spolehlivě zadusí jakoukoli lidskou setbu, která mezi ně padne.

Všechny tyhle případy odrážejí lidskou zkušenost, že málo co dobrého se daří, neřkuli běží jako po másle. Ty zkušenosti nás vedou k opatrnosti, někdy hodně nedůvěřivé, takže se pro jistotu do nových či riskantních věcí ani nepustíme (byť by k nim zval sám Ježíš). Taky ty zkušenosti dokážou docela účinně zastřít obzory, zatemnit vyhlídky zprvu nadějně, zatemnit smysl setby, i kdyby tou setbou bylo Boží království.

Ježíšovo vyprávění jako by těm zkušenostem věnovalo hodně prostoru. Dává tím prostor i nám, abychom si připomněli, kolikrát jsme dovolili, aby dobrou setbu Božího království – setbu milosrdenství, odpuštění, svobody, naděje, spravedlnosti – sezobl nějaký přemnožený holub. Dává tím prostor učedníkům, aby si připomněli své rychlokvašené nadšení, které splaskne při prvních větších potížích. I Petr, tedy „skála“ (a tato podobnost zřejmě není čistě náhodná), sice Ježíši vyzná „*ty jsi ten pravý, ty jsi Mesiáš*“, ale jeho nadšení sklapne, jen co se nad Ježíšem začne zavírat hladina rozbouřené lidské nenávisti a násilí. A potom Ježíš dává prostor i tomu, abychom si přiznali, že trní arogance, cynismu, momentálních fám či mód dokáže setbu Božího království poměrně spolehlivě zadusit. A to nebudeme ztrácet čas připomínkou všelijakých zavádějících zpráv, které

chtějí člověka přikovat u monitoru, kde ztratí kontakt s realitou i schopnost orientovat se v životě, o odhodlání jít pro dobrou věc s vlastní kůží na trh nemluvě.

Když těm zkušenostem dal teď Ježíš prostor, nejenže u nich neskončí, ale ani netvrdí, že takhle dopadá většina setby. Vždycky to bylo jen jedno zrno. Ano, jeho podobenství těm třem případům věnuje tři čtvrtiny vyprávění, ale neříká, že takhle dopadly tři čtvrtiny setby. Všechna ostatní zrna padla do půdy dobré, v pravý čas vzklíčila, nabírala sílu, vztyčila stonek a vyrazila klas, aby v čas žně vydala úrodu. Úrodu výnosnou, že by ji neměl ani Agrofert se všemi korporátními hnojivy. Takhle stonásobně totiž kdysi sklízel Izák, když mu Hospodin požehnal. Přičemž ovocem té požehnané sklizně byla Izákova vytrvalost, trpělivost a velkorysá mírumilovnost, s níž čelil zášti svých závistivých pelištejských sousedů (jen si to v První Mojžíšově celé přečtěte). A právě průhledu ke žni toto podobenství vyučuje. To máme slyšet jako to rozhodující. Důležitější než naše dosavadní zkušenosti.

Když se káže o Božím království – když potkáváte setbu naděje, vysvobození – setbu obnovy lidské důstojnosti, vzájemných vztahů – setby obnovy vztahu k Pánu Bohu – když vás zaujalo ujištění, že v království Božím místa dost – když vašim krokům začala dávat směr Ježíšova slova o odpuštění, Božím slitování a velkorysosti – když jste začali tušit, že Ježíšův příběh dává životu smysl, naději, nečekanou energii – nedejte se odradit tím, co tohle křehké očekávání, tuhle napřímenost ducha, zážitek přijetí i vysvobození dokáže z našeho srdce vyzobat – vytěsnit – co je chce zadusit či zadusat.

„Kdo má uši k slyšení, slyš,“ jak Ježíš vysvobozuje z uhranutosti momentální situací. Dopřejme si ten luxus, luxus důvěry, že to není jen na nás. Že se nemusíme nechat fascinovat špatnými zkušenostmi se sebou samými ani s tím, jak to v tomhle světě chodí. Slyšme, že nás Ježíš nezve na procházku růžovým sadem, ale k víře s dlouhým dechem. K příběhu, díky němuž naše srdce ví a počítá – rozhodující je ta vítězná žně. Ta dává smysl důvěře i následování. Ta umožňuje orientaci ve spleti pochybností a selhání. Ta září na konci tunelu jako světlo, jež tmy nepohltily.

Když býváme zváni k večeři stolu Kristova, jsme zváni k ochutnávce plodů té žně. Jen ochutnejte plody žně Božího království. Vezměte z lámaného chleba z té žně, kde láska už zvítězila nad nenávisť. A pijte – z kalicha s vínem z vinice, která nezplaněla a

nezarostla trnům, ale vydala ty nejbohubilnější plody. Vždyť žní samotného Ježíšova příběhu není hlubina smrti a zapomnění, ale vítězství. Nad pochybnostmi, všemi hořkými lidskými zkušenostmi, ba i nad smrtí. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 311 *Bůh je můj hrad* (1.-4. sloka)

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Otvíráš výhled k slávě svého království, a tak tě s důvěrou prosíme: Dej růst víře v srdcích znavených – vyprahlých – kdysi nadšených – zklamaných – ustrašených – naplněných bolestí. Tvé příběhy a slova ať posilují a prohlubují i víru silných, pevných, víru opor.

Jako učedníky království nás chraň před pocitem méněcennosti – malomyslným přesvědčením, že tvé království sezobne kdejaký vypasený holub – že uprostřed hloží všedních starostí a lidské náklonnosti k zlému nic nezmůže.

Přicházej jako výhonky naděje – jako závlaha k vyprahlým – jako pomoc k zoufalým a těm, kdo ztratili domov – jako síla k novým začátkům na místech postižených válečnou katastrofou.

Uč svou církev volat Přijď! navzdory všemu trní lidské pýchy i nadutosti. Dávej moudrost, odvahu – ochotu k službě – odvahu stát za slabými a utištěnými – stavět se do cesty těm, jejichž moc přerůstá do nebeských výšin.

Otče náš...

POSLÁNÍ: Žd 6,7-12

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého.

PÍSEŇ: NEZ 619 *Rok za rokem*

JAKO ZRNO HOŘČIČNÉ

INTROIT

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista, který praví: Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. Blahoslavení, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.

PÍSEŇ: NEZ 702 *Krásná je modrá obloha*

MODLITBA

Pane Bože,

děkujeme, že nás nenecháváš sobě samým.

Děkujeme za tvoje slovo, v jehož světle můžeme lépe rozumět věcem, jež se v našem okolí dějí; děkujeme za tvoje slovo, v jehož světle můžeme rozumět lépe sobě samým; děkujeme, že nás budíš svým slovem z bezmyšlenkovité a sobecké spokojenosti se sebou.

Děkujeme, že nám otvíráš oči, abychom správně viděli, jací jsme a jaké bys nás chtěl mít, Bože Stvořiteli. Děkujeme, že tak činíš s láskou a trpělivostí s námi, třtinami ve větru se klátícími.

Prosíme, pomáhej nám, abychom i my na bližní dokázali hledět laskavě, s trpělivostí, abychom v životě dokázali vidět pod povrch věcí a vztahů tak, aby i skrze nás prozařovala moc tvé životodárné pravdy a lásky.

Amen.

ČETNÍ PÍSMATA SVATÉHO: 2Kr 5,1-19

PÍSEŇ: NEZ 249 *Náš Otče a Králi náš*

KÁZÁNÍ

Text pro dnešní kázání je zapsán u Matouše, v 13. kapitole, verše 31–33.

Bratři a sestry, v kázání se budeme zabývat především starozákonním vyprávěním o uzdravení Námána syrského a povíme si také, v čem tento příběh je i jakousi směřovkou k přečteným Ježíšovým slovům. Námán byl velitel vojska aramejského krále, u něhož byl ve veliké oblibě a vážnosti, protože uměl válčit, vítězil v bitvách. Byl úspěšný vojevůdce, bohatý a mocný muž. Postihlo ho však neštěstí. Onemocněl malomocenstvím, hroznou chorobou, dnes již v civilizovaných zemích velmi vzácnou, ale tehdy prakticky neléčitelnou. Námán zkouší všechno možné, aby se vyléčil, avšak bez výsledku. Již se ho zmocňuje beznaděj, tu však potká malé izraelské děvčátko, které bylo zajato při aramejském vojenském vpádu do sousedního izraelského království a stalo se otrokyní Námánovy manželky. Dívka upozorní, že v Izraeli v Samaří působí prorok Elizeus, který by uměl Námána malomocenství zbavit. Ten se chytá každého stébla naděje, rád by to tedy zkusil i s prorokem. Je tu ovšem překážka, dnes by se řeklo politický problém. Samaří je město v izraelském království, se kterým má aramejské království, nacházející se v Sýrii, napjaté vztahy, přerůstající občas ve válku. Proto se Námán obrátí o radu ke svému králi a má úspěch. Aramejský král by přál oblíbenému vojevůdci zdraví, pokusí se tedy zasáhnout. Po samotném Námánovi pošle izraelskému králi dopis, kde ho žádá, aby nechal Námána z malomocenství vyléčit. Syrský voják se tedy vydává na cestu, doprovázen početným průvodem, vybaven dopisem svého krále a vzácnými dary.

V Samaří Námán dopis předá izraelskému králi a ten je zděšen. Domnívá se, že jde o provokaci, o úmyslně nesplnitelné přání, jehož nesplnění se stane záminkou k vpádu Syřanů. Protože jak by mohl on, obyčejný člověk, zařídit uzdravení malomocného? Král naříká: *„Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život, že ke mně posílá někoho, abych ho zbavil malomocenství? Jen uvažte a pohleďte, že hledá proti mně záminku!“* Když se Elizeus, prorok Hospodinův, dozví o zděšení svého krále, vzkazuje: Jen ať Námán ke mně přijde! Poznává, že je v Izraeli prorok. Námán tedy s průvodem dorazí k Elizeovu domu v očekávání velkolepých zařikávání a obřadů. Prorok se však ani neuráčí vyjít z domu ven, pouze vzkáže, aby se Námán sedmkrát umyl v Jordánu. Ten je vzteky bez sebe a chce odejet domů, má pocit, že prorok se mu vysmívá. Teprve na naléhání služebníků, ať to zkusí, když už právě v blízkosti Jordánu je, se podle prorokových pokynů zařídí a je uzdraven.

Zastavme se na chvíli a zamysleme se nad zvláštním Elizeovým chováním. Proč z domu ani nevyšel? Aby dal najevo mocnému pohanskému Syřanovi, že se před ním nehodlá třást? Ano, Elizeovi šlo o to, aby ušetřil lekci velmožovi, zvyklému, že všichni, včetně kněží, se před ním na syrském dvoře plazili v prachu, jako kdyby byl víc než člověk. Náman jistě považoval tuto poníženou úctu za správnou, v Izraeli se však měl naučit, že před Bohem, proto i před Božím prorokem, jsou si všichni rovni, pro všechny stejně platí Boží zákon i Boží milosrdenství. Elizeus je Námanovi příkladem, že v Izraeli nejde o to, aby se člověk líbil lidem, zejména mocným, ale že jde o to, aby se člověk líbil Bohu, aby hledal bohumilou životní cestu. I z evangelia opakovaně slyšíme, že před Bohem Otcem záleží především na tom, jací my sami skutečně jsme, jak žijeme a myslíme, zda jenom sobecky, nebo zda bereme vážně dobré řady pro život, které z Bible známe, které nám dal do vínku Bůh. Nejdůležitější je, o co nám opravdu v životě jde a jestli se to může Pánu Bohu líbit.

Avšak vraťme se ještě k Námanovu příběhu. Vystupují v něm významné postavy Náman a Elizeus. Ale to není všechno. Je tu také přece ona izraelská otrokyně, nevýznamná dívka, díky které Náman proroka Elizea najde a vrátí se domů uzdraven. Bez ní by se nic nestalo, král by nesepisoval dopis izraelskému kolegovi, Náman by nepřipravoval dary. Nebylo by proč. Nikdo by o šanci na uzdravení při setkání se samařským Hospodinovým prorokem nevěděl. Nikdo by o tom nevěděl v zemi, kde víra v Hospodina nebyla doma. Kdyby nebylo víry a dobrého srdce malé izraelské otrokyně, násilím zavlčené do cizí země, nezačal by příběh, na jehož konci bude Námanova vděčnost za záchranu a počátek víry v Hospodina. Záchrana, vděčnost, rodící se víra v Boha, toť kousek království Božího, o němž Ježíš káže v evangeliích. Tu si vzpomeňme na podobenství z Matoušova evangelia, kde Ježíš říká: *„Království Boží je jako hořčičné zrno, které člověk zasel na svém poli. Je sice menší než všechna semena, ale když vyroste, je větší než ostatní byliny a je z něho strom, takže přilétají ptáci a hnízdí v jeho větvích.“*

Vzpomeňme si na toto podobenství a zároveň na nepatrnou izraelskou otrokyni Námanovy ženy, protože jde o totéž: Dobré, životodárné věci začínají často nenápadně, díky víře a dobrému srdci lidí nepatrných, z hlediska tohoto světa nepříliš významných. I my, stejně jako lidé kolem Námana a jeho krále, jsme zvyklí čekat významné činy především od vysoce postavených politiků a jejich poradců, vojevůdců a finančníků, kteří mají v rukou otěže tohoto světa. Avšak to, co dělá lidský život snesitelnějším, co

zachraňuje člověka z neštěstí, to začíná kolikrát nenápadně, bez velké slávy. Proto nepohrdejte malými počátky, když jde o obnovu víry v Boha, o lidštější spolužití na této zemi, zmítané nepokoji. Není to tak, že by lidskou společnost mohli vést dobrým směrem jen ti v moci postavení. Pravda, na mnoho věcí mají vliv, nezřídka ovšem neblahý, jak vidíme právě dnes; kdežto obyčejní lidé se kolikrát cítí jako figurky na šachovnici mocných. Avšak každý člověk má příležitost, aby sám svým činem, slovem projevil účast s trápením bližních, aby přispěl k přátelštějšímu soužití, aby se zastal práva a spravedlnosti. K tomu není třeba být mocný, bohatý. Správnou cestu často ukážou, dobré dílo začnou právě ti obyčejní lidé dobrého srdce. Tak jako dnes takoví lidé pomáhají válečným uprchlíkům. Tak i my se můžeme stávat zrnem hořčičným, které vzroste v životodárný strom obnovené víry i lidskosti. A posilu k tomu můžeme hledat i v nenápadném společenství lidí spojených vírou v Krista. Tedy i v našem sboru. Kéž nám v tom Pán Bůh do dalších dnů požehná. Amen.

PÍSEŇ: NEZ 679 *Pomoz mi, můj Pane*

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože,

prosíme, zůstávej svou milostí s námi všemi, s naším rozháraným světem.

Prosíme za mír všude tam, kde je zapotřebí, dnes zvláště na Ukrajině. Prosíme za politiky a státníky, aby se chtěli starat o dobro svých svěřenců. Prosíme za odvrácení pohrom a válek. Prosíme za umlčení těch, kdo šíří nenávist.

Prosíme, daruj nám pokoj.

Prosíme za ty, kdo ztratili naději.

Prosíme za všechny, kdo trpí. Prosíme za ty, kterým se křivdí.

Prosíme za ty, kdo jsou pronásledováni. Prosíme za uprchlíky, za vyhnance.

Prosíme za ty, kdo jsou opuštěni.

Prosíme za ty, na které dolehla nemoc. Prosíme za ty, kdo jsou ve smrtelné úzkosti.

Prosíme, zůstávej jim oporou na cestách života.

Pane, smiluj se. Neboť tys naše útočiště a síla.

Společně se ještě modleme slovy, kterým nás naučil Pán Ježíš: **Otče náš...**

POSLÁNÍ

Vybízím vás pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť. To ať je vaše pravá bohoslužba.

POŽEHNÁNÍ

A milost Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého zůstávej se všemi vámi.

PÍSEŇ: NEZ 416 *Tvé požehnání, dobrý Otče*

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická pro vnitřní potřebu.

Redakce: Štěpán Hájek, Ivo David, Elen Plzáková

Editor, technický redaktor, obálka: Adéla Rozbořilová

Jazykový redaktor: Jana Plíšková

Objednávky přijímá a rozšiřuje redakce Českého bratra, Jungmannova 9, p. přihr.
466, 111 21 Praha 1, telefon: 224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
facebook.com/ceskybratr

© Českobratrská církev evangelická 2021

